

Ukininkas

LIETUVOS

UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

IŠEINA KAS MĖNESIS VIENĄ KARTĄ.

Prekė laikraščio:

Prusuose iki parabežio 2 1/2

markių arba 1,20 kap.

I Ameriką ir į kitas svetimas

žemes 4 marki.

I Rusiją (kuvertuose) 5 rubl.

Prekė apgarsinimų:

Už eilutę smulkaus

rašto arba už jos vietą per

pusę puslapio 60 feningių.

Lietuviai, skaitykite ir platinkite „Ukininką“!

Keli paveikslėliai valdžios malonės.

Kasmet gubernatoriai paduoda carui raštą apie padėjimą savo gubernijos. Sedleckos gub. gubernatorius savo rašte 1898 m. nurodė carui, kad rytiniuose pavietčiuose žmonės visų gyvenančių ten tautų ir tikėjimų pradėjo leisti savo vaikus į parapijines mokyklas ir per tat sueina į artimesnę pažintį su mokintojais popais ir pasiduoda jų įtekmei. Ant to gubernatoriaus pranešimo caras savo ranka užrašė „džiaugiuos! Duok Dieve, kad teip ir toliaus būtų!“

Mes-gi prašykim Dievo, kad neduotų jis mums sulaukti tos gadynės, kada caras galėtų ištarti tokius linkėjimo žodžius ir dėl mūsų! —

Ministerijoje Vidaus Dalykų yra paduotas naujas projektas apie atidengimą ir užlaikymą liaudies mokyklų tose rėdybose kur nėra dar žemstvy. Ikišiol, mat valdžia per savo neišmanymą nenorėdavo uždėti mokyklų ir užlaikyti ją; todėl dabar apie mokyklas rūpintis gubernatorius, lieps visiems vaikams eiti mokytis; mokyklų reiks pristatyti daug daugiau, pinigų reikalingus dėl pastatymo ir užlaikymo tų mokyklų turės sudėti žmonės nuo desetos. —

Armėnai ant Kaukazo norėdami apšviesti vaikus savo kalboj, nuo senovės rūpinosi, kuodaugiausiai įkurti tam tikrų valdžios daleistų mokslo; turtingesnieji armėnai dovano-davo toms moksloinėms žemes. Rusų valdžiai labai nepatiko, kad armėnai mokin savo vaikus armėniškoj kalboj, o teip-gi parupo jai, kad armėnų mokyklos turi daug žemės ir ot, ilgai nemislydama išdavė 24 kovos 1898 m. paliepiamą uždengti visas armėnų mokyklas, o žemę ir triobas atimti nuo jų. Caro tarnai teip pradziugo iš to paliepimo, kad jau nė žiurėti nežiurėjo, kur kokia žemė prie mokyklų prieina ir pradėjo atiminėti! Atėmė ne tik mokykloms prigulincią žemę, bet daugelyj vietų klioštoriais ir armėnų bažnyčioms. Šiomet viena, kita parapija pradėjo duoti skundus į sudą už neteisingai atimtą žemę. Tarp caro tarnų

pakilo triukšmas, norėjo tame maištą atrasti, bet sudas pasiremdamas ant caro paliepimo prisudyjo sugrąžinti vienai kitai bažnyčiai jų žemę; 21 sausio 1900 m. Tipliso sudo Palata prisudyjo sugrąžinti Tipliso konsistoriui žemę 400 000 rub. vertybės. Daug vargo turės armėnai pakol atims visą bažnyčių žemę, daug ir kašto paneš ir visos žemės gal ne beatgaus, o su mokykloms ir jų žeme turėjo atsiskirti visai. Valdžia dabar kiša armėnams savo mokyklas, liepia jas pastatyti ir užlaikyti savo kaštu (kaip ir pas mus), bet armėnai nenori prisiimti ir kaip galėdami kratos nuo tos caro malonės.

Spragilas.

Lietuvių skurdas.

Štai žiaurus ir šaltas užtiko vėjas,
Blaškydams medžius, lyg koks niekadėjas,
Varto ir manko juos į visus šonus,
Tartum nor palikti tik vienus lavonus.

Kiekvieną išsykio nori pergandyti,
Kad nuo jo smarkumo tuoj pradėtų krypti.
Rodos, jis primanęs juos visus išrautų,
Kad jie čion žaliuoti daugiau nebegautų:

Kad čionai jų veislės daugiau nebeliktų:
Likusieji diegai daugiau nebedygtų.
Bet mūsų medžiams vėjas nenauiena,
Augdami praleido jie audrą nevieną.

Ir iš jo spiegių rodos tik tyčiojas,
Tai biskį palinksta, tai vėl tiesiai stojas.
Norint ir išverčia koki išnetyčių,
Priauga desetkai lyg ant tų patyčių.

* * *

Tuom paciu vėju ir šiaurės erelis,
Ką lietuvius spaudžia lyg koks kraujageris;
Siuncia ant mūsų tuos šaltuosius vėjus,
Norėdams užšaldyt mūsų geradėjus.

Verčia mus stačiai į savo tikybę.
Išplėsdams nuo mūsų valę ir liuosybę;
Nori mus tamsuoliais visus padaryti,
Arba kaip lavonams akis uždaryti;

Kad mes pamestume savo spaudą, raštą
Ir veikiai priiimtume maskolystės raštą,
Nori kad dvoktume, kaip patys maskoliai,
Butume išvieno neteip, kaip iksioliai.

Uždraudė mums spaudą, raštus, musų knygas,
Teip kad jų gabenims tapo pavojingas;
Pasieniais kareivių stovi eilių eilės,
Ką gauda nešikus — musų nesigaili.
Išlupo nevieną darbininką vyrą,
Kurie išgabenti į Gudiją yra;
Kad raštų nė knygų savo ten nerastų
Ir prie jų grazdankas musiškiai priprastų... Ž.

Kontrabandnešis.

Netoli Prusų rubežiaus viensėdijoj gyveno ukininkas Antanas Sarnis su savo pačia Mare ir dvejata sunų. Antanas buvo augštas ir diktas vyras, juodu kaip rudens naktis, plaukai dabino jo saulės nudegusi veidą, iš jo akių teip ir spindėjo tvirtumas budo.

— Buvo tamsus pavasario vakaras; saulė jau jau senei nusileido. Iš Sarnio grįčios per langenyčių plišius išsiveršdavo ilgos šviesos juostos perbėgdavo daržą ir kelią ir pranykdavo tamsumos gilumoje. Grįčioj už stalo sėdėjo Antanas su Mare; vaikai jau buvo sumigę. Ilgai jie tyloms kasžin apie ką šnekėjo, ant galo Antanas kailinius užsivilkęs, užsimovęs kepurę ir atsiveikinę su pačia, išėjo. Antanui išėjus, Marė viena grįčioj pasiliko. Gilus nuliudimas ir skausmas spindėjo iš jos akių ir aškliai matyt buvo ant jos veido. Jau 10 metų, kaip užsiima kontrabandos nešimu, bet Marė vis dar negal priprast prie užsiėmimo savo vyro ir kiekviena jo kelionė į užrubežį, kaip sunkus akmuo spaudžia jos širdį. Jai rodėsi, juog Antanas niekadus jau nebesugryž, juog jis bėga gaujos parubežinių kareivių vejamas; rodos nutvers jį, sulaikys... Dar valandėlį sėdėjo Marė užsisimislyjus, ant galo persižegnojo ir užputė žvakę ir rengėsi eiti miego... — Vėjas užia; visur tamsu; bet Sarnis drąsiai eina koku ten siauru keliuku: jam, tur būt, gerai yra žinomi tie takai, gerai, kaip medžiai ir krumai jo nedidelam miške, prie pat triobos žaliuojančiame. Bet štai prie vėjo užimo prisidėjo balsai žmonių: uždegtas brėžiukas apšviesdavo parubežinį kareivį su pypke dantisė. — Antanas jau neėjo, bet slinko, kaip šesėlis, kaip žaltys vyniojos tarp žmonių. Dar keli žingsniai, ir Sarnis lengvai atsidoso, maskolių rubežių perėjęs.

Kelioms dienoms praslinkus vėl tamsnaktis užstojo; vėjas užė ir švilpė su verksmu isiverždamas į kiekvieną plyšį. Antanas su naštu ant pečių atsargiai traukėsi per rubežį. Jau jis buvo prasmukęs per pirmą, antrą ir trečią eilę parubežinių kareivių, jo galvoj pradėjo

atsirasti mintys apie namus, namiškius ir atsilsį, tik štai — stipri ranka sugriebė jį ir su vienu sykiu išblaškė jo saldžius svajojimus... —

Ilgai Marei prisieis laukti savo vyro, daug ji su savo vaikučiais išlės ašarų, iškentės vargų netekus vienintelio namų paramo. —

Teip; daug maskoliai išspaudė iš musų akių karčių ašarų, plėšdami nuo tėvų vaikus, nuo vaikų tėvus, kankindami senus ir jaunus, vyrus ir moteres. Bet ašaros lietuvių nepragais. Jos atlieps širdy kiekvieno lietuvių, pripildys pasibjauravimu prieš valdžios neteisības: tas bendras jausmas, ta bendra nelaimė suriš lietuvių, o su vienybe jau bepiga atgauti savo tiesas. O jus raudonsiuliai, ne suprantate to. Pažiūrėkite į istoriją, ar daug jus rasite ten paveikslų, kur tautiškas judėjimas prispaudimu ir neteisybėmis butų buvęs išnaikintas? Atminkite čekus, albanus...

„Et! ką tu čia dabar man kiši tą istoriją, atsako raudonsiulis: pasakyk verčiau man, kaip išnaikinti lietuvišką dvasią ir lietuviškas knygas? ...“

As.

Persekiojimas laisvės žodžio, draugysčių susirinkimų.

Neteisingai prisisavinę valdžią ir bijodami, kad ta valdžia nepereitų į žmonių rankas, Maskolijos činovninkai išleido daugybę įstatymų, kurie užkerta kelią žmonių apsišvietimui ir susipratimui. Pirmiausiu valdžios rūpesčiu buvo paimti į savo rankas jaunuomenės augininimą ir žmonių apšvietimą. Valdžia prisisavinę sau tiesą būti vieninteliu žmonių vadovu ir mokintojum teisybės, o kitiems po didelia bausme uždraudė kištis į reikalus žmonių apšvietimo. Žmonių apšvietimas ir mokinimas tapo pavestas Ministerijai apšvietimo ir pravoslavijos apaštališkam sostui arba t. v. Švenčiausiam Sinodui. Pagal valią vadovų pasklido po kaimus ir po miestus visokios mokyklos, svietiškos ir cerkvinės, pasklido tam tikri valdžios mokinktojai ir popai, djakai minyškos, persigėrę maskolystės kareiviai ir t. t. Į pagelbą jiems ir mokininui suaugusių žmonių paleisti yra tam tikri laikraščiai, knygos, paveikslai, įtaisyti vakariniai skaitymai, teatrai, arbatnamiai, kur policija vilioja žmones, stengiasi įkvėpti jiems savo mokslą ir susekti neištikimus valdžiai žmones. Laikraščiai ir knygos yra pavesti aštriausiam užžiūrėjimui tam tiesų valdžios činovninkų t. v. cenzorių, be kurių daleidimo nė viena knyga, nė viens laikraštis negalėtų patekti į žmonių rankas. Nė viens spaustuvininkas negali spaudinti raštų neperžiūrėtų cenzūros, nė viens knygyninkas, nė šiaip žmogus, negali be baimės pas savę laikyti tokių raštų. Jeigu koki laikraščiai arba

knygos išeina atvirai be prižiūrėjimo cenzūros, tai galima numanyti, kad tie raštai yra arba valdžios arba jos tarnų išleidžiami. Užrubežės laikraščiai ir knygos yra Maskolijoje uždrausti, ir be peržiūrėjimo cenzūros negali patekti į žmonių rankas. Jeigu koks mokslas užrubežės raštų valdžiai nepatinka, tuomet toki raštai buna gražiname atgal. Valdžios neperžiūrėti (necenzuruoti) raštai vadinasi uždraustais ir yra teip persekiojami, kad reikia stebėtis iš valdžios baimingumo. Instrukcijose žemskių viršininkams (*načalninkam zemskoi straži*) Lenkų karalystėj yra nurodyta, kaip reikia apseiti policijai su uždraustais raštais. Iš tų nurodymų matyt, kad uždrausti raštai yra teip jau persekiojami, kaip šaudyklės, kulkos, parakas t. y. ant tų uždraustų raštų valdžia žiuri, kaip ant baisių ginklų, kurių vartojimas gali padaryti didelę pagaistį valdžiai. Pagal tas instrukcijas policija pajutus ką negero pas žmones ir norėdama daryti reviziją paprastai turi duoti žinią paviečio viršininkui ir tik su jo daleidimu gali daryti pas žmones reviziją. Bet jeigu policija užuostų kur ginklus arba uždraustus raštus, tuomet nereikia laukti daleidimo paviečio viršininko, bet reikia kogreičiausiai užpulti ant žmonių ir atimti nuo jų uždraustus daiktus. Kitoj vėl vietoj uždraustus raštus ir paveikslus valdžia vadina „užgaunančiais kitų garbę (paskvil“) ir tų raštų ji teip bijo, kaip ugnies. Kas ras, sako, laišką, raštą (paskvil) arba paveikslą su užgavimais kitų garbės, arba su koliojimais, tas privalo, *niekam jų neparodęs ir neperskaitęs prieš kitus* išnaikinti juos, arba perduoti policijai. Jeigu policija nerastų kaltininko, tuomet kaltininkas buna apskelbtas kaipo netikęs žmogus, o *paskvilis buna viešai sudegintas rankomis budelio**). Mat valdžia jau iš česo persergto, kad tas, ką ras paskvilį ne tik neskaitytų jo kitiems, bet nė nerodytų jo niekam ir arba pats sudegintų jį arba atiduotų policijai, policija paskui pasistengsenti surasti kaltininką, o nesuradus apšauksenti jį kaipo netikusį žmogų, o paskvilį atiduosenti budeliui viešai sudeginti. Tai-gi mat valdžia net bjaurisi pati deginti savo rankomis tokius raštus, o negalėdama sustverti kaltininko turi nors tą džiaugsmą, kad pavadina jį „netikusiu žmogum.“

Bet nežiurint ant platinimo valdžios mokslo ir persekiojimo uždraustų raštų, visgi atsiranda žmonės, kurie įgyja teisingą supratimą apie savo reikalus. Šioj gadynėj gyvenimo reikalai priverčia žmogų vis tankiau ir tankiau lankytis po mažus ir po didesnius miestus, važinėti geležinkeliais, turėti reikalais su visokiais

žmonėmis ne tik iš savo krašto, bet ir iš užrubežės, tenka daug patirti, girdėti ir matyti, teip kad ir be pamokinimo uždraustų raštų galima atakti ir suprasti, kaip elgiasi valdžia su žmonėmis, kokias tiesas yra ji prisisavinus ir koki mokslą nor ji žmonėms įbrukti. Toki tai žmonės yra teipjau pavojingi, teipjau gali užkrėsti kitus savo mokslu, kaip ir uždrausti raštai. Kadangi šaltiniu negero mokslo yra galvos tų žmonių, o galvų anei žmonių tų negali sudeginti teip kaip uždraustus raštus, kadangi sunku yra išrankioti juos iš žmonių tarpo ir išsiųsti visus kur nors į neapgyventus Maskolijos plotus, per tai valdžia sumislyjo atiduoti visus Maskolijos gyventojus policijos priežiurai ir globali kaipo mažus vaikus, kaipo kudikius, kurie vos tik tepraded vaikščioti ir ant kiekvieno žingsnio reikalauja prižiūrėjimo vyresniųjų. Užžiūrėjimui tų savo vaikų valdžia pašvenčia daug triuso ir galvasukties. Išleista valdžios daug pamokinių ir prisakymų kaip turi apseiti žmogus, kad neužrūstinti ir neisiskirti savo valdžiai. Čion paminėsim svarbesnius punktus iš „Surašo įstatymų apie persėjimą ir sutrukdyimą piktadėjųsčių“ ką valdžia draudžia ir ką vadina *piktadėjųsčėmis*, tuo pamatysite.

116 ir 118 punktai to surašo draudžia įkurimą draugysčių, bendrysčių, brolysčių arba kitų kokių susirinkimų be žinios ir pritarimo valdžios ir priduria, kad uždraustomis draugystėmis vadinasi visos slaptos draugystės, nors jos būtų nekalčiausios. Tokiu budu valdžia paniekina gerą ir naudingą darbą tik dėlto, kad jis yra atliekamas valdžiai nematant. Punktai 111, 112, 113 ir 124 draudžia da-gi paprastus susėjimus ir susirinkimus. „Kada susirinks žmonės į kruvą, *maišysis be tvarkos ir bruzdės*, tuomet sako įstatymai *policija privalo priversrti minią išsiskirstyti* ir sueiti į namus, o reikale ir neužtenkant policijos įrankių gali but pavadinta kariumenė“ Taigi pagal tika paminėtus įstatymus policija turi tiesą išvaikyti žmones da-gi tuomet, kada jie tariasi apie paprastus savo darbus, bet bešnekėdami, pradedą „*maišytis be tvarkos ir bruzdėti*“, arba balsiai kalbėti ir ginčytis. Žmonėms nepaklausius policijos gali but pašaukta kariumenė! Ar ne aišku, kad valdžia apseina su žmonėmis kaip su gyvulių banda, kuri turi klausyti piemens valios, turi pasiduoti piemens sudui, nės šiaip gali ji but nubausta su botagais arba šunų apdraskyta. Be to įstatymų uždrausta yra padavinėti prašymus arba skundus nuo vardo daugelio žmonių („*skopom ili ragovorom*“). Mat valdžia norėtų, kad žmonės kankriai neštų savo jungą ir anaipol nebandytų nuo jo paliuosuoti savo sprandą. Kodėl-gi teip elgiasi valdžia ir vadina piktadėjųsčėmis tokius darbus, kurie ne tik ką žmonėms nekenkia,

*) Ustav o predupreždenii i presiečenii prestuplenii Svod Zakonov t. XIV, 1890.

bet neužgauna nė valdžios? Tai išaiškina pati valdžia kitoj vietoj. Art. 103 štai ką sako: „uždrausta skelbti nuomones, protavimus ir kalbas, galinčias užkenkti valdžiai“, uždrausta teip-gi „platinti tokios paskalos apie kares ir valdžios darbus, kurios galėtų sudrumsti taiką ir ramumą gyventojų“. Be to pasargoje prie 103 art. yra pasakyta: „1788 m. buvo uždrausta žmonėms kalbėti karčiamose ir susėjimnose apie valdymo, arba politikos, reikalus“. Kadangi nēr pasakyta, kad tas uždraudimas būtų buvęs kada nors paniekintas, per tai ir dabar uždrausta yra kalbėt apie valdžios darbus ir nepildymas to įsakymo yra laikomas už pikta-dėjystę. Tokiu budu išlenda kaip yla iš maišo priežastis persekiojimo draugysčių ir paprastų susėjimų. Mat gal kas nors imti ir prasitarti apie negerus valdžios darbus, apie policijos savvalę, gal patarti susirinkusiems paduoti skundą ant kokio nors činovniko arba valdžios leistos policijos . . .

Bet mažta to. Policijai leista yra kišti savo nosį į konuosmulkiausius žmonių reikalus, da-gi į šeimynos gyvenimą. Štai 122 art. sako: „policija rupinasi, kad jaunieji gerbtų vyresniusius ir senius, kad vaikai klausytų tėvų, tarnai — ponų ir samdytojų“ 238 art. daleidžia policijai daboti 1) kad žmonės neskriaustų, nespauštų viens kito, kad nebutų savvalės, kad viens su kitu apseitų mandagiai ir šalintusi nuo ižiolumo ir vaidų 2) kad viešose vietose prie žmonių prakilinių ir moterų nėkoku budu nebutų vartojami nešvarus žodžiai ir keiksmai, kad niekur nebutų riksmo, peštynių, betvarkystės ir maišaties 3) kad atsitikus mažiems vaidams, nesutikimams, peštynėms ir panašioms nusižengimams, būtų tuojaus sulaikoma savvalė ir besivaidijančios šalys sutaikomos“. Iš tų įstatymų matyt, kad policija gal kišti nosį į tarpą tėvų ir vaikų, samdytojų ir samdininkų, dagi į tarpą vyro ir pačios. Jai pavesta yra mokinti žmones doros, gražaus apėjimo, mandagumo, nuolankumo prieš vyresniusius ir tt. Jai pavesta yra teip-gi naikinti nesutikimus, vaidus, daryti sudą, taikinti nesutinkančius . . . Žodžiu sakant policijai pavesta yra globa ir užžiurėjimas visų gyventojų. Ji juos turi vesti keliu nuolankumo ir paklusnumo, ji turi mokėti susekti visas paslaptis žmogaus gyvenimo, visas jo dumas. Ji turi but „visur esanti, visą girdinti, visą žinanti, visagalinti“. Ką negali valdžia atlikti per mokyklas ir laikraščius, tai turi stengtis atlikti policija su savo žemskiais (urėdninkais) ir žandarais. Teip kaip kariumenėje, kazermėse, mokintojais yra uždėti visoki undrapicieriai, feltfėbeliai ir kitoki valdžios parinkti vadovai, teip jau norėtų padaryti valdžia ir su visais žmonėmis: ji norėtų visą šalį paversti į didelę

kazermę, kurioje žmonių mokintojais būtų žemskiai žandarai ir kiti valdžios tarnai. Teip kaip kazermėse reikia pildyti visokius, nors ir neteisingiausius prisakymus, teipjau nors pa-daryti ir su žmonėmis. Policijos turi visi klausyti ir jai lankavotis. Kas jai nemalonus tą lengvai gali ji įkasti, nės jai lengva prie kiekvieno prisikabinti. Norėdamas skūstis žmogus negali rasti teisybės: jeigu viens skūsis, tai jam netikės, daugeliui skūstis nevalia; o jeigu skundas ir bus priimtas, tai vis-gi nieko žmogus negal laimėt, nės pagal valdžios įstatymus sudą tokiuose atsitikimuose daro pati policija.

Tokios neaprubėžiutos tiesos policijos yra saltinių policijos savvalės ir žmonių prispaudimo. Kadangi tuos įstatymus išleido valdžia per tai aišku, kad ta savvalė yra valdžios įvesta, tą savvalę valdžia paginia ir užgina žmonėms netik priešintis, bet ir kalbėti apie tai. Tokia policijos savvalė tai yra ženklų savvalės visos valdžios, kuri rupinasi ne apie žmonių naudą, bet tik apie savo naudą. Kolaik viešpataus tokia valdžios savvalė, tolaik nebus pas mus gero, tolaik turėsime mes vilkti valdžios uždėtą jungą. O tai prašalinti lieka vienintelis kelias — paimti valdymo vadžias į savo rankas. Visose apšviestose šalise ne kelioka činovnikų išleidžia įstatymus, bet tam tikras seimas, arba susirinkimas žmonių pasiutinių. Užžiurėjimui pildymo įstatymų yra paskirta tam tikra valdžia, bet ta valdžia mažiau arba daugiau priguli nuo žmonių. Kitose šalise (Šveicarijoje) žmonės ne visai pasitiki nė ant savo pasiutinių ir prieš išleidimą kokių įstatymų reikalauja, kad tie įstatymai būtų apgarsinti ir žmonių perkratyti. Ir tik tada įstatymai buvo pripažinti už gerus, kada jie buna žmonių užtvirtinti. Be to žmonės pats renka teipgi visokius valdininkus, sudžias, policijos tarnus ir t. t. Apšviestose šalise vis daugiau ir daugiau pradeda apsireikšti žmonių valė per įstatymus. Ir ne dyvai, žmonės vis daugiaus ir daugiau turi mokėti mokesčių į viešpatystės kasą ir dėlto jie nori žinoti, kas darosi su tais pinigais ant ko jie buna apverčiami ir apskritai nori pats vesti visus savo šalies reikalus. Žmonės suprato, kad tik tuomet jie gali buti laimingais, kada jie nepasitikės ant kitų, bet pats rupisis apie savo ir savo šalies reikalus.

Kas-gi darosi Maskolijoje? Gauja tresuotų ponų prisisavinę valdžią ant žmonių ir trokšdami užlaikyti savo rankose tą valdžią ir paeinančią nuo jos naudą ne įstatymus žmonėms išleidžia, bet veja jiems geležinius pančius, surakina jų kojas, rankas stengiasi teip-gi surakinti burną, kad nebutų girdėti nė vieno priešingo valdžiai žodžio. Įstatymai, kurie persekioja apšvietimą,

laisvę žodžio (ar tai gyvos kalbos ar tai rašto) laisvę draugysčių, susirinkimų ir šiaip susėjimų įstatymai, kurie stengiasi užimti burną ir uždrausti kalbėti apie valdžios darbus, tai yra pančiai, valdžios nuvyti ir paskirti visiems Maskolijos gyventojams. Tie pančiai da yra baiseni mums, lietuviams, nės valdžia, uždrausdama mums spaudą, užsivertė neprileisti prie mus suvis spaudinto žodžio. Savvalė valdžios Lietuvoje yra da didesnė, ne kaip kur kitur. Kiti nusiminę neša tą valdžios jungą kantriai ir mislija, kad kitaip negali būti. Jie sakė: „prieš vėją nepaputi!“ Toks mus nusiminimas ir stoka vilties tai yra tik vaisium mus tamsybės ir nesusipratimo. Daugelis suvis nemato uždėtų valdžios pančių, nesupran'a savo padėjimo ir per tai negali ateiti jiems į galvą nė mintis apie apsigynimą nuo prispaudimo ir apie sutraukymą pančių. Bet tegul tik syki prasiplatīs tarp mus šviesos mokslas, tegul tik išsisklaidys tamsybės ukai! Tuomet aiškiai pamatysime valdžios uždėtus pančius ir jungą, pajusime savo prispaudimą ir nužeminimą, pabus mūsų širdise žmogiški jausmai ir išvays iš mus vergišką dvasią, kuri šaldo širdį, lenkia sprandą prieš prispaudėjus ir apmarina mūsų jautrumą. Apšviesti laisvės mokslo mes mokėsime teipgi ginti savo tiesas ir sutraukysime valdžios uždėtus pančius. Šviesos mokslas atves mus į susipratimą, sujungs mus ryšiai vienybės ir brolystės, išnyks mūsų tarpe judošiai ir valdžios sėbrai ir įgysime per tai tokią galybę, prieš kurią turės nusilenkti netik žemskiai (urėdninkai) ir žandarai ir kiti valdžios tarnai, bet turės nusilenkti ir pati valdžia. Jeigu butumėm mes apšviestesni dabar, tai nesiduotumėm mes teip save skriausti ir persekioti policijai ir visokiems činovninkams. Dabar pora žemskių arba žandarų atvykę į kaimą suima su knygomis mūsų žmogų prie mus akių, ir kaip koki piktadėją varo į kalėjimą; tai vėl duodas žmonės kraustyt savo kišenių žemskiaus, visaip prieš juos žeminasi, vadina ponais, duoda jiems kyšius ir t. t. Toks žmonių baimingumas juo padrasina policiją spausti ir persekioti žmones, juo pritaiko prispaudėjų pasididžiavimą ir norą viešpatauti ant žmonių, ir išeina teip, kad žmonės velka dvigubą jungą: jungą valdžios įstatymų ir jungą policijos, kuri da daugiau žmones spaudž ne kaip įstatymu leista.

Dėlto, vyrai, nežiurėkime mes ant įstatymų, skaitykime ir gabenkime iš užrubežės knygas ir laikraščius, darykime susėjimus, išsipažinkime gerai tarpe savęs ir, suėję į vienybę geresni vyrai, kurkime tarpe savęs šviesos draugystes, arba kuopas, kurios rupintųsi apie praplatinimą apšvietimo, įkurimą panašių draugysčių kitose

vietose, rupinkimės apie įkurimą slaptu lietuviškų mokyklų, aiškiname žmonėms apie valdžios darbus, jos mokyklas, platinimą jos mokslo, pravoslavijos ir t. t. Valdžia platina savo mokslą, mes platiname savo, valdžia eina vienu keliu, mes eikime kitu, valdžia daro atvirai ir naudojasi iš prievaros, mes darykime slapčia, o prievartą atremkime kur galima. Be kovos be pasipriešinimo nebus nė laimėjimo. „Šviesa, vienybė — tai mūsų galybė!“ Sm.

Karės ir sandora.

Tuli žinovai jau senei nutarė, juog karė yra neišvengiama žmonijos istorijoje ir apie karių prašalinimą galima tikrai svajoti. Vienok atsiranda nemaža tokių svajotojų, kurie netikrai tiki, kad galima ir reikia prašalinti karės, bet ir atvirai savo nuomones išpažįsta.

Karės priežastis, ar ji bus tarp laukinių, ar tarp civilizuotų tautų, yra godumas, noras užgrėbti svetimą gerą. Bet pridengimui tokio noro visuomet pramano dar kokias - norint priežastis, kurios suteikia užgrėbimui teisį išveizdą. Šituos žodžius aiškiausiai patvirtina dabartinė karė anglių su burais Aprikoje.

Galima būtų išskirti tikrai išliuosavimo kares, nors ir jos tankiai pavirsta į užgrėbimo karės, nės išliuosuotojai nepasikakina išliuosavimu prispaustųjų, bet dar pavergia juos. Jug dar nesenei buvo pilni laikraščiai aprašymų apie karę, kurią vedė amerikiečiai su išpanais, norėdami išliuosuoti nuo jų prispaudimo kubiečius; ant galo, laimėję, patys prispaudė juos.

Karių pasekmės tiesiog yra baisios; vienok visuomenė teip priprato prie jų, juog gali visai ramiai skaityti laikraštyje apie šimtus ir tukstančius užmuštų karėje, tuotarpu kada žinia apie keletą žmonių sudegusių gaisrui ištikus, arba trukiams susitikus užmuštų, sukrutina visus jos jausmus.

Užmušti žmogų karėje nesiskaito už žmogžudystę. Į tą, kurs sandoros laike užmušė keletą žmonių, žiuri su pasibaurėjimu, o Makėdonijos Aleksandru, Cezariu, Napoleonu, kurie milijonais žudė žmones, negali atsidžiaugti.

Per paskutinį devinioliktąjį šimtmetį buvo užmušta karėse apie 15—20 milijonų žmonių. Bet prie tos dvidešimties milijonų žuvusių reikia dar pridėti milijonus nuskurdusių šeimynų, milijonų-milijonus rublių, suimtų nuo žmonių ir karėje ant vėjo išleistų, ir dar milijonų-milijonus rublių, kasmet išleidžiamų kariūmenų užlaikymui. Bet jeigu šitie milijardai būtų apversti ant žmonių reikalų, tuomet galima būtų tuštynės į puikius sodus apversti, pelkes į žaliuojančius laukus, jures į neišsemiamus pajiegos ir maisto šaltinius; visi kasdieniniame gyvenime reikalingi dalykai galėtų būti kopi-

giausiais visiems žmonėms be jokio išskirimo galėtų būti prieinamos visos mokyklos.

Militarizmas nevien pinigiskai neišpasakytai daug blogo padaro, bet prisideda ir prie dorisko žmonijos puolimo.

Pulke kareivis pirmiausiai atpranta nuo darbo. Nors jis ir džiaugiasi pabaigęs tarnystę ir atgavęs savo laisvę, bet grįžta jau sugadintas. Jis atrato nuo žemės, nuo darbo, jis pamėgo visus vakarus nieko nedirbti ir po gatvės vaikštinėti; jis priprato prie karčiamos smagumų, jis išmoko nepadorių kalbų ir dainų; jis perėjo visas kliasas melagystės ir veidmainystės, besimokindamas, kaip išsiaugoti nuo darbo ar nuo bausmės. Tokiu būdu jis parsineša iš kariumenės girtuoklystę paleistuvystę ir veidmainystę.

Musiškiai, lietuviai, prie visų tų dorybių išmoka dar rusiskai zvėgoti, prisigeria rusiško raugo, sugrižę vaikščioja, tarytum musė būtų jiems nosin įlindusi ir savo motinai, užmiršę žmoniškai pasveikinti, sako „drapstvu“.

Nors visi šitie karės blogumai nebegali būti aiškesni, vienok yra tokių, kurie laiko ją netik už naudingą, bet ir butinai reikalingą. Sako, buk karė žmonių širdyse tėvynės meilę uždega. Bet ir gaisras juos sujudina artymo meilę, vienok nėvienas žmogus nepagirs to, kurs ugnį pakiša. Sako, buk karė auklėja tokias ypatybes, kaip šitai drąsą, pasišventimą, pareigų supratimą. Bet kiekviena karė atsižymi savo nožnumu, žvėrišku žmonių žudymu. Ar-gi nedidesnė, ar neišmintingesnė drąsa ir pasišventimas daktarų, kovojančių su kolera, šiltinėmis, raupais?

Nuomonė, kad karė yra reikalinga ir neišvengiamoje, yra klaidi; yra tai vienas iš tos daugybės prietarų, kurie seniaus kiekvieną žingsnį prie išsitobulinimo varžė. Nevien atskirų tautų, bet ir visos žmonijos gerovė reikalauja kogniečiausio prašalinimo tiek daug blogo darančių karių.

P. A.

Ukininko rodos.

Ne naikinkite kurmių! Vienas ukininkas gyrėsi jau apie 20 kurmių vienais metais išmušęs; džiaugėsi žmogus, kad jam sekasi su tais buk ukės neprieteliais kariauti. Nišmanėlis! Tokiu savo pasielgimu jis gal daugiau sav pragaisties padarė, nėg koksai šimtas kurmių būtų padaręs. Štai dėlko:

Kurmis minta žemėj gyvenančiais kirminais, ypač karkvabalių kirminais, kurių ariant paprastai atrandi daugybę. Iš tų kirminų toliau pasidaro tikri karkvabaliai, kurie teip smarkiai naikina mūsų sodnus. Bet ir patys tie kirminai labai kenkia ukei, nės kremta medžių ir javų diegus ir šaknis. Tai-gi kurmiai besiknisdami po žeme suėda tų karkvabalių kirminų begales. Jau ir teip gegužės ir birželio mėnesiuose

per karkvabalius kartais visai lapų ant medžių nelieka. O kas-gi būtų, kad jų kirminų kurmiai ne naikintų! Tai viena kurmių nauda. — Ale apart to kurmiai išrausdami labai vingiuotas volas prileidžia į žemę orą, be kurio augalai ne gali apsieiti. Kurmių volos ypač reikalingos kietose žemėse, kuriose jie daugiausiai ir knisiasi.

Kurmių kaupeliai pievose po kelių metų pavirsta į tikrus kupstus, nuo ko, teisybė, gadinasi pievos. Ale kas-gi neduoda ukininkui tuos kurmių kaupus nors grėbliais po pievą iškapstyti, pakol da jie purus. Nuo išskirstytos po pievą žemės žolė da geriaus žels! Čia tik žmonių tinginys kaltas, jei iš tų kaupelių pasidaro toliau sunkiai naikinami kupstai.

Užmėtinėja da kurmiams, kad jie suėda daugybę sliekų, kurie yra ukei naudingi. Tai tikra teisybė, kad kurmiai, juos ēda, bet vis-gi ne teip daug, nės sliekams dažnai pasiseka nuo kurmio išsisukti ir pasislėpti. Sliekai vėl smarkiai vaisinasi; jei jų perdaug privystų, tai galėtų but iš to ukei net pragaistis.

Atsitinka vienok, kad kurmiai savo rausimu žemės daug kenkia daržams, gėlėms (kvietkoms), jaunoms pievutėms. Bet ne reikia už tai kurmius mušti, gana tik išgąsdinti . . . ir jie patys pasišalys, arba gaudyt ir paleist toliau nunešus į laukus, kur jie bus naudingi . . . Gąsdinti kurmius galite šiteip: kiškite į jų volas silkių galvas, pakulų vekulukus suvilgintus žibalu (nafta), tarputynu, degutu, prancuzeliu ar kitu koku smarkiai dvokenčiu daiktu. Vienas dimnius tiesiog šaudydavo iš pistalieto į kurmių volas ir buk nuo to kurmiai pranykę — gali but, nės parako dumai ir nepatinka kurmiams.

Kg.

Rodos „Ukininko“.

1. Jei norite išimti iš drabužių taukų ir smalos *plėmus*, tai susitaisykite ir vartokite mišinį pagal šitoki receptą:

Muilo 10 dalių

Tulžies jaučio 5 dalis

Skystojo destiliuoto tarputyno 1 dalis.

2. Tankiai *sutruksta arklų kanopos*. Tokiuose atsitikimuose tepkite sutrukusias vietas šitokių tepalu:

Rp. Zincī oxydati	4,0
Acidi carbollici	0,6
Adipis	30,0

Dažnai pagelbsti.

3. Jeigu gyvuolys *grįžtelia* koją, arba susimuša kokia vietą ir tenai guzas iššoka, tai gerai yra trinti tas vietas du sykiu ant dienos šiokių skystimu:

Rp. Olei terebenthinae 56,0

Liguoris ammonii Caustici fort. 14,0

Linimenti Saponati 9. s. ad 180,0.

Korespondencijos.

Suvalkų gub.

Naumietis. Ši laiką bėda ant svieto gyvent, o labiausiai tamsiems žmonėms, tų gudragalvių priviso kai „brudo žydo barzdoji“, ant kožno žingsnio tą biedną žmogelį prigauna o kur nepasiseka prigauti, tai visokiais galais vilioja ir ne iš vieno išvilioja ir da ant juoko laiko. Naumiesty esąs laikrodis, už 25 rublius, ale jau du metai o ne viens to laikrodžio ništraukė. Priėjęs prie kožno Naumieščio parapijos vaikino paklausk apie loteriją kožnas pasakys, kad dėjo ant tos loterijos, o nieko nelaimėjo. O kaip vienas nusipasakojo, tai tik juokai ir pikta klausyt. „Nuėjau, sako, i Naumiestį ant loterijos dėjau rublį, tai ištraukiau tokią deželę, aš tos deželės neėmiau, tai man pusę rublio atgraziño, aš da pusę rublio pridėjau tai iš trankiu tokią mašnelę, aš da pusę rublio pridėjau, tai ištraukiau toki peiluką su skylute, aš to peiluko neėmiau, pusę rublio atsėmiau išidėjau i kišenių ir kaip eit teip eit.“ O ar tai tas viens toks mulkis, tokių žioplių tai jau pilna Lietuva o dėlko teip yra? Dėlto, kad laikraščių neskaito, nepažįsta savęs, né kitų, didžiausią skriaudiką už geradėją laiko. Teisybė yra ir čionai tokių, kuriuos galima vadinti žiburėliais, ale mažai da tokių yra. Tamsybės, baimės ir tinginystės dumais aprukę nenor iš purvyno išrėplioti. Nenor akis miegais užrugusias numazgoti vandeniu šviesos ir teisybės.

Klipyta.

Naumiestis. Griškabudžio vaitas Urbanavčia susitikęs Naumiestyje vieną liet. kankintinių, paeinantį iš Griškabudžio valsč., smarkiai jį užėmė, kad šisai, budamas po priežiura policijos, drįsta nueiti i kitą pavietą, ir liepęs permaintyti paprastas legitimc. knygetes ant „raudonų“. Ar-gi ne puikus policijantas?! Nebereikal sako: „kiekvienas smirdas keterą stato“... Atsitupk, vaiteli, — jau dabar vis paglostys užtai tavę maskolių valdžia! Kad nors iš žandaro seno puspadžio tai išrežtų medalį „za viernost.“

Meištinis.

Naumieščio pav. Pereitą žiemą Sintautų žemskiai pasiutę bėgiojo po kaimus ir nuo durnų kaip kur ir gerai pelnė.

Jie dėl to ir valkiojasi po kaimus, kad ką sugriebtų. Ateina kur pas žmogų paketino „krėsti“, o žmogus jau nežino, ką daryti, priverda mėsos puodą, prisutina kiaušinių bliudą, pasistato degtinės butelį, ir vaišina neprašytus svečius. O kaip kada da juokingiau buna, ateina žemskiai iškrečia ir kad nieko neranda, tai da vaišina žemskius, Dievui dėkavodami, kad Dievs gelbėjo, kad nerado, kur pakavotas karabinas ir kitoki daiktai.

Neatmenu tikrai kelintą dieną kovo mėnesio atsidaužė i Raugalus pas valaitį žemskiai.

Da pradėjo meilią šneką: o brolyti Valaiti, o šaltysius, ato nėra parėdko, a nėra kopėčių prie stogo, nėra šprikių, nėra statinės su vandeniu, nėra čirkšmyros; a kad mes norėtume tai pas jus visus galėtume striuopą užrašyti. ato duok mums porą karčių kviečių, tai bus gerai o kaip ikrivulę sueis vyrai, pasakysi, tai jie tau supils. Jis žmogus mielaširdingas duoda du karčių kviečių ir da nuveža žemskių i Sintautus. — Kad toki mielaširdingi žmonės ira ant stogo augtų, mislyja sau žemskiai.

Suėjo vyrai i krivulę ir V. panevali reikalauja, kad jam kaimas supiltų du karčių kviečių. Vyrai, žinoma, ėmė juoktis; sako: „kas davė, o mes turime pilt, jis garbę nuo žemskių apturėjo, o mes nieko nežinodami pilsim, o ant galo kas tavę žino, tu mažu išsimislyjęs nori mus priversti, kas tai kaltas, kad durnas esi. Teip ir pasibaigė.

Klipyta.

Pažerių valsč. (*Vilkaviškio pav.*) 1 d. gegužio mėn. rinkome vaitą ir sudžią. Šių metų rinkimas, kaip ir kitą syk, neapsiėjo be girtuokliavimo: alaus ir degtinės ant renkamujų vardo lakėme, kiek i plačias mus koseres tilpo; — daugumas tuli musiškių teip riebiai nusipenėjo ta Dievo „dovanėle“, kad namon tik ant rytojaus vos pamsivilko. Užtai-gi ir „ponus“ apsirinkome bent vyrus, kad turėtume, i ką leisti alutį, ištikus reikalui!

Tik čion gal nusistebės ne vienas skaitytojų, kodėl mėn. išrinkome Vencių sudžią? Jug jis kitąsyk Pažerių valsčiuje keletą metų buvo vaitu ir pagalios jį, gali sakyt, visi vienu balsu pavarė nuo „ponystos“, nėsą pažeriečiams perdaug išikyrėjęs — o štai dabartės išrinkome net ant sudžią! Ir kodėl teip keistai pas mus darosi? Turbut, dėlto, kad mes patys nesuprantame, ką darom: štai keli storgerkliai ims „rėkti“ ant Venciaus, tai paskui juos ir visi mes tą-pat „bliaujame“, o jeigu kitą kart ant tų „storulių“ užpus šiltesnis vėjelis nuo Bizo, tai ir mes visi ant Bizo...

Tai-gi, matote, kaip einasi pas mus su rinkimais. Abelnai mes nėkiek nepaisome, ką renkame vaitu arba sudžia: ar gerą žmogų, ar blogą, ir viskas čion, kaip sakiau, priguli nuo „vėjo“. Bet dievai žino, kada mes susiprasime ir elgsimės pagal tikrą teisybę?

Bėpig, — kad umiau, prilinktų tie išganingi laikai!

Parausvietis.

Griškabudžio valsč. (*Naumieščio pav.*)

4. d. gegužės Griškabudžio valsč. rinko sudžią ir paliko vėl ant trimečio tą patį V. Kudirką.

Jug po teisybei, išrinko jį sudžia, turbut, ne valsčionys, tik degtinė, nės né per vienus rinkimus kitų metų nelaimėję griškabudžiai

ties degtinės, ką šimet: sako, kiti, kaip meitėliai, voliojosi po griovius! Reikia žinoti, kad da už kelių sanvairių prieš rinkimą jau sudžios „monopolkė“ nešiojo krivuilę per kaimus, rinkdama jam balsus, per-ką-gi jisai ir liko sudžia.

Tai-gi matote, koki didelį balsą turi „monopolkė“? Didesnį, neg visas Griškabudžio valsčius! Bet da nežinia, ką „monopolkė“ išrinks sudžia Sintautų valsčiuje ir Lesnistvos, nės ir tiedu valsčiai priguli prie to paties sudo. Jeigu ir ten paliktų Kudirką sudžia, tai ir vėl jisai galės važinėti į Marijampolę ant maskoliškų mišių ir bučiuoti maskolių kryžių.* O ant to džiaugsmo, kad vėl liko sudžia, ar jisai ne įtaisys tik kokią šventą „ikoną“ į maskolių cerkvę ateinančiuose metuose?

Sudo raštininkas-gi Karvauckas teip - gi džiaugiasi, kad Kudirką „Dievas laimina“, nėsą vėl galės imti kyšius ir plėsti žmones... Bet da ant galo paklausime, kodėl maskolių „popiečitelstvo narodno“ trezvosti“ neatverčia savo atidą ant tų girtuokliavimų laike rinkimų sudžių ar vaitų? Jug dalinimas žmonėms degtinės „per krivuilę“, tai viešius ir bjaurus platinimas girtuoklystės! Ar-gi maskolių blaivininkai to dalyko visai nemato? Kur-gi nematys? Tik, turbūt, tiems „blaivystės globėjams“ lemta visai kitoks pašaukimas: blaivystė, tik maskolystė?

Da žodelis apie rinkimą sudžios. Kaip sakiau, šimet užvispilniausią saiką degtinės, laimėjo griškabudiečiai nuo sudžios, — tik, kaip girdėt Barzdų kaimui ir da tuliems nepakako tos „kazionos“ baltakės ir jie padavę skundą į prokurorą, kad Kudirką išrinko neteisingai, pagal papirkimą degtine ir jie nori rinkti kitą sudžią. Mat, Barzdų kaime yra daug girtuoklių, tai jie tikrai tikisi, juog per antrą rinkimą be abejonės pripildys jų plačias gerklės! Jug Barzdei visados per rinkimus pirmutiniai voliodavosi grioviuose.

Nova.

Marijampolės pav. Puodžiškė. Pabaigoj kovo mėn. atsibastė pas Juozą Simonaitį į Puodžiškę keturi žiemskiai. Išiskverbė jie į vidų, nuduodami neva muškietos jieskosė. Ir ėmė jieskoti. Bet kur? Stalčiuokuose, lovose, kuparėliuose, o nieko ten nerasdami, paliepė šėpas atrakyti. Mat, vis muškietos jieskosė.

Čia, vieton muškietos, pasirodė bonka su degtine. Taigi žiemskiai, užmatę ją, net apsilaižė, o užklausus gaspadoriui Simonaičiui, ar ne geriau būtų veliuk išsigerti, žemskiai su dideliu noru ant to tiko. Mat patyrė jie, kad jieskomųjų daiktų neatras jau, ba ne muškietos jiems reikėjo, ale lietuviškų knygų ir raštų.

*) Rašyta apie tai „Uk.“ 99 m.

Išdžiovinę tą visą degtinės bonką, išsibastė jie toliau, ant tokio pat „garbingo“ darbo kitur.

Mat koki dabar mūsų Lietuvoje laikai: jeigu kas turi ant kito piktumą, o nori tą žmogų lyg šuo išpasalu įkšt ir užkenkti jam, tai nubėgęs apskundžia žemskiams, buk tas ir tas lietuviškas knygas ir laikraščius prilaikas. O žemskiams tik to ir reikia — jei ir nieko jie paskui nerandą tai nors iki valiai valiai degtinės atsigeria, dykai pasivaišina ir praminta.

Ai skundikai — judošiai, kada-gi susiprasit, juog jus piktesni esat už tuos maskolių valdžios šunis — žemskius?!... *Kelmetis iš Šilakajo.*

Pilviškiai. (*Marijampolės pav.*) Per antrąjį Jurginių prekymetį Pilviškių valsčius rinko vaitą ir sudžią; vaitą paliko tą patį, o ant sudžių daugiau balsų gavo Budos Paltanavyčia. Vaitas Barniškis*) yra labai prielankus valdžiai ir jau žinomas priešas lietuviystės, perką, likes vaitu, vėl galės buti žandarų pagelbininku.

Ar-gi pilviškiečiai visam savo valsčiuje nerado padoresnio žmogaus išsirinkti vaitu?

Dieve, duok jiems geresnę išmintį ant ateinančių rinkimų vėl už trijų metų! —

Per šitą prekymetį vėl sugriebė žyduką betraukiant pinigus iš kišeniaus menopoliniam krome, — ir pasirodo, juogei jis yra tas-pat, ką per pusiaužiemio jomarką ištraukė pinigus iš kišeniaus Gudelių Jakelaičiui.***) Vagį policija suėmė. Kasžin, ar ir vėl jį neužilgo paleis vogti? Anuom kartu, mat, nebuvo tikrų liudininkų, juog jisai vogė nuo Jakelaičio, tai ir tuojaus paleido.

Pusbernis.

Kauno gub.

Joniškėlis. (*Panevėžio par.*) 13 d. kovos mėn. šuo įkando 18 metų mergaitę Oną Jakuskaičią iš Pamažupio sodžiaus. Tą pačią dieną mergaitę atvežė pas daktarą; daktaras apžiūrėjęs žaizdas išdegino jas liepė vežti mergaitę į Varšuvą. Nepasiturintiems mergaitės tėvams negalint išpildyti daktaro paliepimą, vienam geram žmogui atėjo galvon padaryti rinkliavą tai mergaitei ant kelionės. Per vieną dieną surinkta 41 rub. 15 kap., Davė, kiek kas galėjo: davė ponai ir kunigai, bet kas svarbiausia, davė bernai ir mergaitės — kiek-vienas vargdienis dagirdes apie rinkliavą nešė savo našlės skatiką. 16 kovos išvežė mergaitę du jos broliai ir vienas senelis į Panevėžį ant vagzalo: turtingesni kaimynai davė savo arklius.

Mūsų keliauninkams į Panevėžį atvykusiems, „ponai ir ponios“ ėmė aiškinti, kad jie bereikalo nori Varšuvą pasiekti, nės esąs Vadaktuose

*) Rašyta apie jį „Uk.“ 99 m.

**) Rašyta apie tai š. m. „Uk.“ N 3.

netoli Panevėžio dvarponis Juozapas Bytautas, puikiai gydas nuo pagedimo. Musų žmoneliai nepirko jau bilietų ir tiesiai nusidangino į Vadaktus. Ten dar nuėjo pas kunigėlį pasiteirauti (prie to dvaro yra koplyčia su kunigu). Kunigėlis ėmė tuoj klausiti ar opas (žaidzos) išdegintos ir pasakė, kad tai bereikalo padaryta, kad ir į Varšuvą nėra ko važiuoti, nės ten tik nuo kralikų ičiepia ir jokių vaistų neduoda; reikia tik gerai pasimelsti, ant mišių duoti, ant koplyčios šiek tiek duoti ir prie dvarponio kreipties vaistų.

Žmonės kunigėlini paaukavo ant mišių 3 rb., ant koplyčios 90 kap., avių arkliais nupirko nuo kunigo už 85 kap.

Dvarponis už vaistus nieko nepaėmęs, davė 3 maišelius nuo taboko pripiltus kokiomis grustomis žolėmis, kurias liepė mergaitei ant tuščios širdies gerti kasdien per 5 ar 6 dienas.

Ta nelaiminga išgėrus tų žolių vemia baisiai kiekvieną sykį.

Išgaišinę ant kelionės 15 rub. pargrįžo vargšai namon.

Dagirdęs apie tokių žmonių apgavimą vienas kaimynas užėjęs pas Jakuškaičios tėvą prikalbinėjo vežti Oną į Varšuvą, tėvai nė klausyties nenorėjo. „Kam, sako, turi musų giltinės įieškoti ant viešelių, ar ji jos namie nesuras?! Mes, sako, turime kunigus ir tie mums sako teisybę, o ne šieponai. Jeigu anas kunigėlis pasakė, kad pagis nuo ano daktaro liekarstų, tai ir pagis“. Susirinkusios bobos teipgi pridėjo savo patarmą; jeigu jau žmonės sumetė ant kelionės į Varšuvą, tai nuvažiuosime į Vilnių per Sekmines, tada atleidai — geriau mačys“...

Ar išgys ta mergaitė, sunku yra spėti; jeigu daktarui pasisekė gerai išdeginti opas (žaidzas) ir nuodai nebuvo dar spėję pasklisti toliau į kraują, tai išgys; o jeigu ne, tai ir šimtas tokių apgavikų, kaip ponas Juozas Bytautas su visais savo vaistais ar tai trintų žolių, ar variu, ar mojukais, nieko ne veiks, gal tik greičiaus pribaugti ligonę visiškai sugadindami jos vidurius. Ikišiol dar visoj pasaule, nebuvo tokio daktaro, kurs išgydytų su vaistais žmogų ar gyvuoli su pagedimo nuodais užkrėstą, viena tik pagalba čiepijimas, ir tai gali atlikti tik tam tikrai įtaisytose Varšuvoj, Petrapijij, Vilniuj ir dar keliuose didesniuose miestuose. Apie tai žino kiekvienas nors šiek tiek apšviestas žmogus, teip-pat ir, kiekvienas, kuriam teko skaityti apie tai „Ukininke“ ir atskirai išėjusioj knygutėj’.

Tasai atsitikimas mums aiškiai parodo, kaip tuli vadovai aptemdin musų vargdienių protą ir iš to traukia sau pelną atimdami nuo praščiokelio sunkiai uždirbtą skatiką.

Kada-gi mes, broliai, susiprasime!

Saugokimes broliai, lietuviai visokių apgavikų, kas jie nebutų, ar tai ponai, ar kunigai, ar valdžios tarnai ar šiaip prasti žmoneliai!! O kad pažinti juos, reikia kuodaugiausiai šviesos ir mokslo! Todėl-gi įieškokime tuodvėjų brangių dėl musų daiktų, kur ir kaip tik įmanydami, nesigailėkime ant to pinigų, nės pinigai ant to padėti šimteriopą mums naudą atneš; teip-gi guodokime ir ginkime nuo priešų visus tuos, kurie neša mums šviesą ir mokslą!!!!

Spragilas.

Pašvytinis (*Siaulių pav.*) Pradžioj kovos mėn. apie mus sukosi nepaprasti ubagai, teip nepaprasti, kad noriu ir kitiems papasakoti. Važiuoja sau dideliuose rogėse, žmonių dovanoms prikrautose du vyrų ir viena nebejauna moteriškė; vienas iš vyrų sakosi esąs pasamdytas vežioti ubagą nuomariaus liga apimtą ir jo pačią moterė kalba, kaip ji su savo vyrų nukentėjusi Kražiuose 1893 m., per išpleišimą nuo musų bažnyčios per valdžios tarnus, apsako kuopuikiausiai visas smulkmenas to baisaus atsitikimo ir parodo lenkišką, iškraipyta kalba parašytą, raštą su parašu: „*ksiond A. Možejko*“, kur prašo visų krikščionių susimylėti ant Bronislavos Urbonavyčienės ir jos vyro nuvartų ant ubagystės per priežastį Kauno gubernatoriaus Klingenbergio laike 1893 m.: vyras po to atsitikimo gavęs nuomirulio ligą.

Ar atsiras bent vienas žmogus, kurs perskaitęs tą raštą ir pasiklausęs apsakiniųjų tos moterės, ar atsiras toks žmogus, kurs ne susimylėtų ant tų Kražių kankintinių ir ne duotų jiems didelių aukų?!?..

Visi prijaucia ir duoda, bet duoda kam? pasirodo apgavikams, kurie pažinę gerai Kražių istoriją naudojasi vardu garbingų kankintinių dėl savo gero.

Aš vadinu juos apgavikais dėlto, kad parašas ant rašto parašytas ne kun. Mažeikos, nės kunigas šiek tiek geriau moka lenkiškai, o jau savo pavardę tai be abejonės moka teisingai parašyti, o čia parašyta ta pačia ranka, kuri visą raštą kraipyta lenkiška kalba parašė. Kada-gi užklausiū tos moterės, kas tą raštą rašė, ji nusiminė ir neduodama atsakymo greitai ėmė apsakinėti baisią Kražių istoriją; norėjau prakalbinti lietuviškai, idant pagal tarmę, pažinti iš kur ji paeina, bet ji nepratarė nei vieno žodžio lietuviškai — vis lenkiškai. Kada-gi prie jos vyro pasakiau, kad raštas neteisingas, vyras teipgi nusiminęs, pradėjo teisintis, kad jisai ne apgavikas ir gali parodyti pasportą Suvalkų rėd. išduotą; ir man reikalaujant parodyti pasportą buvo be ištraukias kokius ten raštus, bet moterė išplėšus jam juos iš rankų nubėgo keliu per laukus, o vyras jos tuoj ėmė

vėl apsakinėti Kražių istoriją, taip ir negalėjau susekti kas per Kražietis būtų iš Suvalkų gub.

Spragilas.

Vilkmergės pav. Jeigu katras iš musu brolių praščiokelių pradeda siebrautis su gudais valdžios tarnais tai jau velnias juokiasi, bet jeigu jau dvasiška asaba-kunigas ima bičiulautis su jais, tai velniui geros magaryčios tenka.

Štai *Siesykų* kamendorius turėdamas pašaukimą prie gudų draugystės ir siurbalo, vadinamo „russkoje dobro“, atrado sau tą laimę pas *Siesykų* „učitelį“ ir linksmino sykiu su juomi savo jaunus dienas.

Bet štai nesenei apsiniaukė ant jų galvų giedras dangus: tėvai vienos 13 metų nekalto mergelės pasiskundė kam prigul, jog „učitelis“ išvedė jų dukterį iš doros kelio; atvažiavo tyrinėtojas su daktaru atrado tėvų skundą teisingu. Učitelis matydamas, kad jam gali tekti pamatyti Sibiro urvus, bėgo prie savo prietelio kamendoriaus patarmės įieškoti... ir atrado: sutarta mesti visą kaltę ant seno klebono (kurs neprijautė savo jauno kamendoriaus linksmybėnų) ir jį paduoti po sudu. Taip ir padarė: kamendorius kreipėsi su skundu ant savo klebono pas vyskupą, pranešdamas apie taip pasibaisėtinai paleistuvinę klebono pasielgimą, o učitelis prieš visus ant tardymo metė kaltę ant klebono.

Kaip pasibaigs ta byla, — nežinia: gal ir nepasiseks gudui syk su kunigu išpirkti į teisdarių malonę ir nukreipti bausmę ant nekalto žmogaus, bet sulaukti klebonui ant senatvės nuo kunigo tokios baisios apkalbos, tai sunkus smugis!

Spragilas.

Zarasų pav. Panemunėlis. Miestelis yra pastatytas gražioj vietoj, prie upelio, vadinamas Nemunėliu, tarp stacijų gelžkelio Rokiškio ir Panemunėlio. Iki stacijai Panemunėlio 4 viorstai, o iki Rokiškių 12 viorstu. Miestelis nedidelis, susideda iš keletos namų, yra valsčiaus raštinyčia, iškala, ir dvaras pono Sviontecko. Bažnyčia medinė mažutė apipuvus, jau gal nebeilga stovės. Jau pradėjo dirbt naują mūrinę, pernai pamatus jau idėjo. Karčiamos panemuniečiai neturi; seniaus buvo, prieš įvedimą monapoliaus; laikė ją žydas, kuris mokėjo arundos 400 rublių. Paskui buvo įtaisę kazionną kromą pardavimui degtinės, bet metus pabuvo, ir valdžia iškasavojo: turbut mažai pelno buvo. Dabar džiaugias panemuniečiai, kad ne vienam grivina atlieka kišenei ir ant niek nepraleidžia laiko. Ateina bažnyčion, pagarbina Dievą, snėję pasišneka apie savo reikalus ir grįžta namo visi draug, sau šnekučiuodami. O kai buvo degtinės, tai viso budavo. Kartais ir nenoroms, suėdavo prieteliai ir pažįstami, pyptiu paskurytų. Sėdėt

nusibosta, reikia paragaut, o beragaudami ir gerai įkaušta. Paskui, žinoma, atsiranda priekabės visokios. Preina prie to, kad ir ažu čiuprinų pasitaso. O dabar negalim atsidžiaugt tokiu gražumui. Miela ant širdies žiurint, kad žmonės be degtinės paliko kitoki. Nors nēr ko labai girt, dabar sunkesni laikai. Mažiau pinigų žmonės turi. Linai pigus, o rugiai ir vasarojus neužderėjo. Sunkus pavasaris su duona ir su pašaru. Jeigu nebutų atvežę rugių iš Gudijos, gal būtų badas buvęs. Ant stacijas Panemunėlio atvežė 80 vagonų rugių. Per visą žiemą ant vagzalo kaip kermošius budavo. Važiudavo iš visos apylinkės, kaip tai: Saliečiai, Svėdsiškiai, Upalėnai ir kiti vežė ir vežė gudišką duoną. Daug pinigų teko Gudijai iš Lietuvos ažu rugius. Dabar laukiame vasaros, draug ir gerų metų.

Kas link apšvietimo, tai panemuniečiai, galime sakyti, augščiau stovi ažu kitas aplinkines parapijas. Kone kožnas moka rašyti ir rokuoti, kaip berniukai taip ir mergaitės. Mergaitės mokiasi teipgi nekuriuose sodžiuose geografijos ir Lietuvos istorijos. Netik jaunieji, bet ir senesnieji nekuri prisiziūrėję į jaunuosius griebjas už mokslo. Vienas žmogus turintis apie 50 metų, pradėjo su vaikais mokintis ir dabar neblogai rašo. Nors turinčių supratimą apie tautos reikalus mažai yra, bet jau mokslas įėjo madon. Kožna nedėlia ir subatvakariais, jau ant niek laiko negaišina, bet suėję knygelę kokią skaito, arba mokiasi su akvatu viens už kito, kad nepalikt paskutiniu. Turime vilti, kad panemuniečiai su laiku pakils moksle ir bus pavidžiu kitiems. Iš senųjų atsiranda da tokių tamsuolių, kurie priešinas, kad mergaitėms mokslas esąs nereikalingas. „Kam, sako, joms mokslas, už ponų neišeis“. Teisybė. Bet ką mes vadinam ponus? Kožną mokytą žmogų. Jeigu kožnas žmogus lengviau užsidirba sau kąsni duonos, tai kaip-gi mes, neturim rupintis apie mokslą, ko ypatingai apie mokimą mergaičių. Suprantamas dalykas iš mergaičių liks motinos; kurios, žinoma, auklės kudikius. O visa ateitis ir pagerinimas buvio, priguli, pilnai nuo gerų ir apšviestų motinų, nuo gero užauklėjimo ateinančios kartos. Taigi, mieli broliai ir sesers, rupinkimės, ko daugiau mokintis, ko daugiau apsišviest patys savę, platinkime tarp žmonių naudingas knygeles ir laikraščius, būdinkime kitus iš tautiško miego, mylėkime Tėvynę, savo kalbą ir papročius, o labjausia mylėkime žmones: mylėsi artymą savo, kaip patys savę — tai didysis prisakimas. Jeigu turėsi neapykantą ant žmonių, nevertas busi vadintis žmogumi. Jei mylėsi žmones, tai ką tik dirbi, visa mislis tavo turi but apversta ant naudos žmonių. Šneka, suėjimuose turi but vis apie

Pagiričiai

reikalus žmonių: apie mokslą apie pagerinimą ukės ir tt.

Pagirėnas.

Kedainiai. Antrus jau metus p. Kunatts veža į Kijevą ant jomarko iš savo draro Šeteinių (Kauno gub., apie Kedainius) viluonius naminius išdarbius, kurie savo stiprumu ir dailumu drąsiai gali konkuruoti su angliškaisiais ševjotais. Pernai p. Kunatts pardavė Kijeve per jomarką veik už 1300 r. P. Kunatts turys dvi pagerintas stakles, prie kurių dirba apie 20 darbininkų.

Kreivakojis.

Raseiniai. (*Ukiška draugystė.*) 4 d. vasario š. m. mūsų miestelis sukruto dėlei suvažiavimo iš viso paviečio ant visuotinio metinio susirinkimo Raseinių ukiškos draugystės. Ta draugystė, jau per 2½ metų savo gyvenimo pasiejo daug padaryti dėl visuotinio labo. Jinai išskyrė iš savęs kelias sekcijas dėl geresnio apsvartymo specialiausių šakų ukininkystės pagal reikalavimą vietinių sąlygų. Draugystė jau įkurė Raseiniuose konkursą ukiškų padarų ir dvi ukiškas parodas, kurios dideliai patiko visiems gyventojams. Jinai atidengė krautuvę ukiškų įrankių, sėmenų, superfosfatų, naminių vietinių išdarbių ir tt. ir da ant galo, ant savo visuotinių susirinkimų duoda ką nors naują ir pamokinančio: tai atskaitą apie trisus kokios nors sekcijos, tai referatą atskyrų ypatų.

Po užtvirtinimo metinės atskaitos ir po apsvartymo nekurių klausimų iš referato p. Korėvo apie „įtaisymą pensjoninės kasos dėl darbininkų“ tapo atlikti rinkimai draugystės vyriausybės. Tapo išrinktas pirmsėdžiu į vietą mirusio griovo Zubovo p. L. Kontrim, vienas iš svarbiausių įkurėjų draugystės. Abelnai susirinkimas 4 vasario kaip ir visi pirm buvusieji, padarė gerą išpūdį. Teip rašo „Birževija Viedomosti“ N 47 š. m.

Peterburgas. 22 d. balandžio mėn. lietuvių labdaringos draugystės buvo įtaisytas vakaras salione Putvlo užvados, kame nemaža yra lietuvių darbininkų (i 2000). Iš-pradžią padainavo lietuviškas choras, vedamas Pranaičio, paskui buvo parodyta komedija „Amerika pirtyje“. Po komedijos Ž. A. deklamavo eilias prasičioko, nemokančio rašyti, o norinčio išreikšti savo dvasią ir troškimus, teipo-gi eilias apie Lietuvos kraštą ir jos gyvenimą. Perskaitytos eilios nemažai sukrutino širdis susirinkusiųjų. Vakara užbaigė choras. Griaudžios lietuviškos dainos ne vienas priminė paliktą jo kraštą ir jo buitį. Parodymas komedijos buvo puikiai atliktas. Ipač atsižymėjo I—čius, kuris nebe pirmą sykį pildė ant scenos rolę žydo Faibėkyko. Ne prasčiau nudavė ir A—čius nusigyvenusį ukininką Bekampį. V-ris teipogi guviai atliko rolę Vinco siuvėjo. Rolės kitų ypatų nors ne žymios, tačiau pusėtinai buvo atliktos. — Publika buvo beveik vien turtingesniejie

darbininkai fabriku minėtos užvados. Gailu, kad jų nedaug tebuvo (i 200). Vertėtų labdaringai draugystei pasirupinti dažniau taisyti tokius vakarus darbininkams ir pasistengti ko plačiau išgarsinti, kad visi darbininkai žinotų. Toki vakarai didelę naudą atneša: atitraukia darbininkus nuo girtuoklystės ir suteikia jiems dvasišką peną, žadindami juose doriškus jausmus, ir pratindami juos prie draugijos gyvenimo.

A. B.

Liepojus, 30 balandžio. Rytoj pirma gegužės darbininkų šventė. Kas bus rytoj paskiaus parašysiu, bet kad žada kas buti, tai matyt iš darbininkų ir policijos darbavimasi.

Lietuviai saldžiai miega ir dėlto apie jų krutėjimą nieko šiuom kartu negaliu pranešti. Kas kita žandarai — tie nesnaudžia: kas naktį jie drauge su miesto policija daro kratas ir ką nors į kalinį uždaro. Kiek iš viso uždarytų, sunku pasakyti, bet galima spėti kad daug, nės nebužtenk ir vietų kalinyje. Sujimtieji visi latviai, tarp tų dvi mergaiti ir du jauni vaikinai, Škuberis ir Makenas suimti anot žodžių policijos „teip sau dėl visko.“ Arestus veda garsus lietuvių persekiotojus žandaras Vonsiackis, nesenei į Liepoją atsikraustęs.

Girdėjome, kad Beleckiui studentui Rygos Politechnikos apgarsintas caro nusprendimas išvažiuoti ant apsigyvenimo į Vologdos rėdybą ant trejų metų, Ambrazičiui išvažiuoti iš Latvijos ant dvejų metų, o koks nusprendimas Mišeikai, ilgiausiai kalinyje sėdėjusiam nežinia, nės tas rodo bene spruko tikt į užrubežį.

S-ja.

Iš Rygos. Pirmoje dienoje šv. Velykų, 9 dieną balandžio šių metų atsibuvo pas mus lietuviškas teatras. Buvo išrodita: „Šiaučius ir jo šeimininkas“, komedija 2 veikmese, Korženevskio, vers. liet. S. ir „Abejotina ypata“, komedija 1 veikmėje. Lošimas teatro abelnai pasivedė labai gerai; aktoriai visi pildė savo roles tikrai atsakančiai, ir žiūrėtojai buvo labai užganėdinti, o užvis labiau iš p. J. rolės Baltro, tarno, net nebegalėjo žiūrėtojai beužsilaikyti balsu nesijuokę, be to dar jis išpildė, išimant daleistų komedijų, vieną savo kompozicijos kupletą su padėjimu muzikos; žiūrėtojai labai karštai priėmė.

Teip-gi galiu perkratinėt ir atskyrimu mūsų aktorių gerumą ir blogumą scenos dalyke. Pons J., kaip jau augščiau minėjau, rolę Baltro, tarno, teip ir rolę Šaraškos, šiaučiaus pats pildė tikrai artistiška ir kaip budamas režiserium to teatro, nuo kurio prigul visa vertė jo, ir kitus labai keravojo. Iš P-lės B. nebegalima daugius nieko reikalaut, per jos pirmą syk ant scenos išėjimo ir ilgiausi užvisas rolė, o ir tai tik vien galima sakyti, noris biskelį ir truka žestų, bet abelnai labai gerai lošė. P-lė D.

teip-gi gerai lošė, labiau jos artistiskumas buvo matomas naturaliskam verkimė baranties motinai. P-ns V. rolę Gasparo Dagilio, Šaroškos šeimininko labai gerai lošė, tik truputį per daug kreipė ant žiurėtojų manologuse. P-ns N. rolę Gurskio, bičiolio Šaroškos, ne peikamai lošė, tik mažumą truko puikybės prieš Šaroškiene. P-ns P. rolę žydo, lošė gerai, ir teisybė, galėjo matyt jo apsiėjimose tikrą lietuvišką žydą, kurie ne vienam Lietuvos kampe iščiulpia iš mūsų brolių paskutinę kapeiką. Tik matyt aktorius nemokėjo tvirtai roles, nės peršoko daug žodžių. P-ns M. (pats išrėdytojas teatro) rolę nepažįstama labai atsakantis ypatai ir lošė prigulėnčiai; teip-gi jis, p. M. rolę Jono didžturčio lošė labai gerai. P-lė D. rolę Onos, Jono moters, but gerai lošusi; dalimis ir labai gerai, tik mažumą perstačia prieš vyrą. P-ns V. rolę Maublio, bajoro gerai išsiturėjo bajoriškai puikybėi. P-nė J. rolę Marijonos, Maublio dukters abelnai gerai lošė. P-ns P. rolę Tado, tarno iš kitų namų mažumo neteko lunkanumo, kaipo tarnui, bet iš dalės ir gerai lošė.

Po teatro buvo šokiai lig 4 valandos ryto ir labai gražiai pasilinksmino lietuviai. Ant pokilio buvo girdžiama, didesnei dalei vientik lietuviškai kalbant ir juokimos iš kotik matytų „komedijų“ su atkartojimu, aktoriais iškalbėtų žodžių, kaip antai, girto Šaroškos: „Rozait, atribuska tylėk“ ir daugiau tokių juokingų žodžių, užsilakiusių ausis žiurėtojų.

Dar turiu primint, juog tai per steigimos ir trusą mūsų stripiųjų aktorių p. J. ir M. jau tretį kartą šimet turėjau laimę matyt lietuvišką teatrą noris prie vieno iš tų trijų, prisidėjo dalį ir Rygos studentai-lietuviai, bet vis-gi surėdimas jo prigulėjo nuo p. J. Kaip girdėt, kad ir vasaros laike bus išrėdytas lietuviškas teatras, vasariniam latvių teatre (gatavojas pastatyt: Nepadėjus, nēr ko kasti). O ateinančią žiemą, tai rengėsi mūsų aktoriai įtaisyti kas antrą nedėdienį lietuvišką teatrą. Jei įvyktų, tai but gražus daiktas dėl lietuvių ir patraukantis prie lietuvių, dabar jau net matomai Rygos lietuviai pastiprėjo dvasioje, o tai vis iš lietuviškų teatrų ir pokilių; užtai matoma, kad jie mums naudingi ir labai gražu but, kad ir turtingieji Rygos lietuviai prisidėtų prie to dalyko, nės tie, kurie rėdo lietuvišką teatrą, noris labai darbštus ir išmaningi, bet ne turtingi, o tas dalykas, terp kitko, reikalauja ir turto ant įtaisimo jo. — Dėlto kibkit vyrai širdingai darban ir laistykit Lietuvos šakneles o pasidžiaugsit jus ir jusų sunai!

Lietuvanis.

Amerika. Anuomi kartu, rašydamas apie Amerikos lietuvių aukas lietuviškai parodai Paryžiuje, rašiau kad buvo per 680 doliarų,

dabar vėl su džiaugsmu galiu pranešti, kad aukos jau yra užaugusios veik iki 1700 doliarų. Į centrališką kasą prisuntė surinktas aukas visos redakcijos, tik dar iki šiol (1 kovo) neprisiuntė nabašninko „Garso“ redakcija, kuri surinko teip-gi arti 150 dol. Dabar matyt, kad kunigai netikėjo į įvykimą parodos ir dėl viso ko buvo pažadėję savo aukos. Susivienijimo prezidentas, kun. Žilinskas, visus ragino siųsti aukas į Susivienijimo kasą, bet pats savo auką nesiuntė į Susiv. kasą, tik į kunigų kasą. Kaip dabar pasirodo, tai aukų parodos reikalams būtų suplaukę daug daugiau, jeigu parodos komitetas būtų viską solidariškai veikęs. Kada reikėjo atlikti ką ir tai nevilkinant, tai komitetas tarpe savęs pradėjo vaidytis ir žmonės tapė suerzinti, vaidų raštai pasipylė visuose laikraščiuose. Iš tų vaidų buvo matyt noras pilnavalės prezidento kun. Žilinsko ir baimė susiejimo kunigų po vienu stogu su Šliupu. Visuomenė rinko komitetą iš abiejų partijų dėlto, kad teip svarbiame reikale visi išvien veikyt ir būtų sutraukta į pulką visuomenė. Bet kunigai vis savo varo. Kun. A. Milukas nesidrovėjo parašyti į „Kataliką“, „kad lietuviškoji visuomenė kunigus į parodos komitetą rinko dėlto, kad jie prižiūrėtų kitaip manančius komiteto sąnarius ir kad aukos parodai yra visos veik katalikiškos, bedieviškų bus tik dešimta dalis“. Kunigams baisiai nepatinka, matyt, kad juos, teip sakant, sukinkė visuomenė su šliupiniais, kurie buvo pasirengę visą garbę pasigauti pagal kun. Miluko kalbą Brooklyne, „kad didžiausia garbė bus kun. Žilinskui ir jam; Žilinskui kaipo surengtoji knygyno, o Milukui kaipo išleistoji svarbiausių knygų“. Bet viskas išėjo kitaip. Žilinsko knygynas liko namie, nės buvo neat-sakantis parodai, o svarbių knygų teip-gi išleido „Lietuvos“ bei „Vienybės“ išleistuvės. Žilinskas turbūt pagiežaudamas už atmetimą jo knygyno užvilko išsiuntimą knygų į Paryžių net iki 7 vasario (visos išleistuvės paaukavo parodai knygas ir laikraščius dovanai, apart Bačkaucko) ir dabar jį už tai peša Šliupas su Mikolainiu. Žilinskas teisinasi, kad negalys daugiaus dirbti dėl parodos kaip dirbęs; o kad biskutį užvilko, tai rašęs net dvi knygas, sykį valgyt labai norėjęs. Žilinskas vėl užpuola ant Šliupo. Mikolainio ir Danmanto išvadindamas juos net „špicbukais“ („Tėvynė“ num. 6), norinčiais tik išaikovoti parodos pinigų, kurių sergėjimui jis išrinktas esąs.

Nuo naujo meto užgimė naujas antras katališkas susivienijimas po vardu „Sandara Lietuvių Amerikoj“. Gimdytoju Sandaros yra kun. Sutkaitis iš Pittsburgo ir nemažai padarė galvojimų kitiems kunigams, kuriems turbūt atsikeršija už „dirbimą-kailio“ per kun. Burbos šermenis. Sutkaitis yra dar knygiumi ant

antro meto „Susivienijimo L. K. A.“ ir bene pas jį tos liko jau.

Pernai per iniciatyvą Drės. Želvienės Plymouth'e, susitvėrė moterų draugystė po vardu „Lietuvių draugystė“, kas moteris matyt uždegė. Tuojaus susitvėrė tokia Philadelphia, Newark'e, Scranton'e, o Pittstone net dvi ant syk ir varo smarkią konkurenciją. Mat pirmoji (Pittstone) susitvėrė nepriegulminga nuo kunigo, ir kunigas Švedvydis matydams, kad moters gal jam iškirst geresnę baiką už blaivininkus, sutvėrė antrą moterų draugystę po vardu šv. Cecelijos ir apginklavo su šluotomis prieš „Lietuvą“ bei „Vienybę“, kurios nutarę tujų nei iš tolo neprisileisti ir nelaikyti pas savę tokių vyrų, kurie tuodu laikraščius skaitytų. Štai kokią baiką kun. Švedvydžiui iškirsto blaivininkai šv. Baltramiejaus draugystės. Šita draugystė jau užpernai šventė gimimo sukaktuves Simono Daukanto su prakalboms po bažnytinėje salėje; kalbėtojai buvo kun. Švedvydis, Žilinskas, p. Mikolainis ir Drė. Želvienė. Sukaktuvės arba tasai susirinkimas nusisekė labai gerai. Pernai blaivininkai norėjo lygiai padaryti toje pat salėje ir viskas buvo gerai. Tik tai viena diena pirm susirinkimo Švedvydis užklausk prezidento kas kalbės? Tasai atsakė, kad vėl užkvietęs tuos pačius. Švedvydis atsakė, jeigu bus Mikolainis, tai jis neduosęs salės. Tai buvo subatoj, o nedėlioj sukaktuvės ir visur apgarsinta. Švedvydis džiaugėsi sugaišinęs susirinkimą, o blaivininkai mat ką padarė. Naktėia angliškaj spaustuvėj atspaudė plakatėlius ir išdalino pas bažnyčią po mišių, išpasakojo visą atsitikimą arių blaivininkams, kurie savo puikią salę pavedė tam vakarui, ir užkvietė Šliupą, Šliupienę, Mikolainį ir koki ten Valentinavičių, kurie jau kad kirtu tai kirtu. O svieto salė buvusi kaip prikimšta. Valentinavičius išpasakojęs visą Švedvydžio „žvatą“. Švedvydis už tai blaivininkus apskundė į „Susivienijimą“ kad išmestu kaipo šliupinius, bet „Susiv.“ vyriausybė padariusi rodą, visai atmetė skundą. *Amerikietis.*

Diemens, gluosniai, policija ir dvejopa alyva.

Nesenei maskolių valdžia pakėlė didelį klausymą apie nuskustus gluosnius pakelėse ir užėmė apie juos gilius tyrinėjimus. Ar mažiau ar daugiau būtų nuskusta šaltysius, apie tai patyręs, ant tų pėdų privalo duoti žinią vaitui ar žemskiams, vaitas-gi kuogreičiausiai turi raportu danešti pavieto viršininkui: šitasai-gi perduoda tą viską priderančioje formoje žemskių vyresniamjam, kurisai, su dideliu karščiu nubėgęs į savo komandą, paleidžia du gudresniu skaliku jieškoti tokių gluosnių ir rinkti nuoseklias žinias apie priežastis nuskutimo.

Važuodamas per Baltusių kaimą Vištadbudžio žemskių „starša“ ir besidairydamas į šalis pamatė gluosnį su praskustu kamieniu: susitapdė arkli, atydziai apžiūrėjo nuskustą vietą ir veikiai smuko pas gyvenantį pakelėje kalvi, po kurio lauku auga tasai gluosnis. Štai ir užsipuola ant to žmogelio, buk jisai nuskutęs ir lipinės popierą. — Kalvis-gi jam drąsiai atkirto sakydams: „tai tavo čion darbas, — tu skutai ir lipinai, ir pakilo tarp juodviejų didelis ginčas, kad „tarša“ net bėgo atsivesti šaltysių. Apie tą gluosnį žemskis kuogreičiausiai davė raportą savo viršininkui Gorielkinui.

— „O ženklų ypatingesnių jokių nėra?“ užklausk viršininkas.

— „Rodos jokių.“ atsakė žemskis.

— „Kaip-gi tu, *xvoloch, drian*, nežinai“, perkirto viršininkas: „turi žinoti, *podlec kanalai*!“

Žiurėk, kad man ant tų pėdų nulėktum pas tą gluosnį, patirtum mažiausius ženklelius ir akimirksnyje vėl čion pributum, — pošol von!“

Starša da ir antrakart atlėkė pas gluosnį vėl jį konuosekliausiai apžiūrėjo, kozną kerpę pakrapštinėjo, visų iščiupinėjo, centimetru išmieravo, labjausiai nuskustą vietą, da žvilgtterėjo į šakas, ar tikrai gluosnis — viską susiraisė ant popieros, paršė net po katrai pusei kelio, važiuojant nuo Peterburgo ant Kauno ir nuo Kauno ant Vištadbudžio, ir atlikęs viską pagal įstatymus dumė namon. Tą pačią dieną vakarop jau vėla stovėjo išsitiesęs prieš savo viršininką; ant jo veido matyt buvo džiaugsmas, nės šiandien jau viską padarė pagal įsakymą ir nekantriai laukė nuo viršininko paglostymo. Padavė vyresniajam didelę prirašytą popierą, daug da žodžių pripasakojo tai paaiškindamas nesuprantamas vietas ant popieros, tai atsakydamas ant viršininko klausimų. Pagalios išsitraukė iš kišeniaus ir padavė viršininkui miera, kuria išmieravo gluosnį; bet to da suteikė jam didelį mazgą gluosnio žievės druožlių, ką šoble prisigramdė nuo nuskustos vietos.

— „O čion kas?“ paėmęs mazgą, užklausk vyresnysis.

— „Tai mazgelis druožlių nuo tos pačios vietos, kur buvo prilipinta popierą“, atsakė žemskis.

— „Ot dabar „*molodiec*“ tarė linksmi viršininkas.

Žemskis išsitiesęs rankas nuleidęs pagal kelinių siules drąsiai stovėjo prieš viršininką. Vyresnysis labai atsargiai atsirišo jau pusiau prarištą mazgą, pasidėjo ant stalo, pirštais pažarstė, žiupsniuok pasėmęs pavuostė, paskui da prinešė prie nosies visą mazgą kelis syk truktėlė nosia druožlių kvapsnį, ir pakraipęs galvą, rusčiai tarė: „*čort znajet!* . . . dolžno byt . . . Potam atidavęs „*prikazą*“ žemskiui, da-gi padėkavojęs už druožlas, paliepė keliauti

sau namon, o pats su karšta žinia nubėgo pas paviečio viršininką pasrodyti anam laimikį ir padavė visą mazgą druožlių. Ivan Ivanovič atydziai apžiūrėjo, pavuostė po kelis syk, suko ir šėip ir teip nosį, kraipė galvą, vienok negalėjo pasakyti, kas tai yra ir kuo kvepia.

— „Turbūt, nuo kokios-nors bobos sugriebei gumbadruožlių, tai atsinešęs da rodinėji“, nusišypsodamas po valandėlei atsakė Ivan Ivanovič.

— „Cha, cha, cha“, girdžiai nusijuokęs ir palingavęs galvą tarė Gorielkin: „aš išsyk užuodžiau ir pasakiau kas per daiktas; jug tai gluosninės druožlės, kur buvo prilipintas atsišaukimas „Broliai ir Sesers.“ Prasta jūsų nosis, Ivan Ivanovič, kad teip didelei priešingo valdžiai daikto, neužuodžiate!

— „Bepig užuosti, kad žemskis atnešęs viską pasakė apie tas druožles“, atkirto Ivan Ivanovič.

— „Teisybė, man pasakė viską, vienok tik spėjau nosį prikišti, tai tuojaus kvapsnis per nosis durė į galvą, kad tai druožlės nuo priešingo valdžiai gluosnio“, atsakė Gorielkin.

Dabartės po visų ginčų abudu nutarė siųsti tą mazgą druožlių pagal prigulėjimą Senapilės žandarų viršininkui; sustatė gana ilgą protokolą ir išsiuntė. Žandarų viršininkas, apturėjęs toki netikėtą daiktą, išpradžių nusistebėjo, bet paskui perskaitęs pridėtą prie to mazgo protekolą, labai rimtai apžiūrėjo, pažarstė, pavuostė ir padėjo į sekretną šėpą. Apie tai tuojaus davė žinią savo draugui pusprokuroriui Samochodskiui, kuris nepatingėjo ant tų pėdų pas jį ateiti. Žandarų viršininkas užsimanė teipgi pasijuokti ir pasityčioti iš savo prokuroro; išėmė iš spintos tą mazgą ir padavęs Samochodskiui liepė išpėti, kas tai galėtų būti? Pusprokuroris ir pirštais žarstė ir vuostė, net per padidinantį stiklą žiūrėjo, bet vis-gi negalėjo tikrai pasakyti, kas tai per druožles, tik pagalios nė kiek neabejodamas su pritinkančiu prokurorui rimtumu tarė: „kaip yr teip, bet vis-gi tai politiškas dalykas, priešingas valdžiai ir formališku keliu turime siųsti palatos prokurorui ponui Turau.“ Ar tuojaus siuntė, ar da siųs, tai apie tai sunku žinoti, nės tokius dalykus, jie neišpasakytai slepia nuo pašalinių žmonių, bet be abejonės siųs augštyn, nės patsai prokuroras, mat, pripažino, kad tai mazgas druožlių prieš valdžią. Tai-gi matote, mazgas gluosninių druožlių gali, kokioje, atsiduoti ant sudo net pas pačius ministerius ir gali pareiti tam gluosniui keli metai paselenijos į Viatką.

Žodžių sakant, mazgas gluosninių druožlių policijai ir net pačiai administracijai padarė didelį galvasuktį, o eidamas per daug kanceliarijų uždavė daugybę darbo visokioms kanceliarijų viršininkams; tuotarpu-gi kaimynų piemenukai, kurie ganydavo pas tą gluosnį ir

dar tebegano ir peilukais skutinėja jį, pasislėpė į jo pavėšį nuo karštų saulės spindulių pilvus susemę kvatoja ir da labjau kvatotų, kad jie dabar žinotų visas gluosnio apskutimo pasekmes, kaip to gluosnio druožlės keliavo iš kanceliarijų per kanceliarijas, vis per didelių ponų rankas, per pavietinius, gubernijinius miestus, eis per Varšavą ir net gali nueiti į pačią Maskolijos sostapilę Peterburgą. Jug apie tą viską šitie vargšai nieko nežino, bet jiems dideli juokai atsiminus, kaip smarkiai barėsi žemskių „starša“ su kalviu, kaip vedėsi šaltyšių pas tą gluosnį, kaip antrą kart atvažiavęs žemskis išsimieravo nuskustą vietą, skutosi šoble druožles nuo to paties daikto, kur jie skutinėjo iš nuobodumo.

Da didesni piemenukams buvo juokai, kaip žemskis trečiakart atvažiavęs pas šaltyšių, sakė, kad *načelsva* tikrai užuodusi gluosnio druožlės kvapsnį ruginės košelės, kuria buvo prilipinta popiera. Dabartės tie piemenukai da ir daugiau gluosnių praskutinėjo ir laukia, kad gautų pasijuokti išnaujo.

Tai-gi piemenukai iki nenorų pasijuokė, mazgas druožlių nuėjo savas keliais ir, rodos, viskas jau turėjo pasibaigti, o tai visai ne: — tasai mazgas auga bepaliovos ir užaugo gana didelis. Tik spėjo mazgas ateiti į pusprokurorio rankas, tik ėmė vuostyt druožles — štai jam dingt į galvą, kad jisai prieš ateisiant mazgui į Senapilę tą naktį sapnavęs apie kokią tai dveją alyvą: juoda ir balta, kuriomis buk patėpus galą nosies, gali viską kuogeriausiai užuosti ne tik lietuviškus raštus paslėptose vietose, bet ir pačius skaitytojus tų raštų. Teip bemaštant ant pusprokurorio veido bėgiojo didelis džiaugsmas — net paglostė ranka savo krutinę, kur neužilgo gal kabos jau keletas medalių ir kryžių už garsius darbus naikinime lietuvių. Paskendus jam į tokias smagias mislis į tą tarpą pakyšt per duris žandarų vakmistras; jisai teip-gi sapnavo apie dvėją alyvą ir negalėjo iškeisti nepasisakęs pusprokuroriui tokį stebuklingą sapną, šisai-gi ir savąjį sapną tuojaus pasakė žandarui; mat, iš džiaugsmo negalėjo susilaikyti ir nepasididžiavo prisipažinti prastam žandarui. Stebėjosi abudu iš tokio ypatingo ir netikėto sapno ir visai vienokio, lygaus pas teip nelygiam suole sėdinčius viešpatystės tarnus. Džiaugėsi kiekvienas jų iš savo sapno, nės tą džiaugsmą kits kito sapnu patvirtino. Katras juodviejų mąstė tuotarpu apie didesnę karjerą, tai sunku žinoti, bet-gi puiki karjera, išsipošus daugybė medalių ir kryžių, aiškiai stovėjo jų akise. Sako, pusprokuroris jau buvo bebėgas duoti telegramą net į Peterburgą pačiam ministeriui apie tą stebuklingą ir neišpasakytai naudingą viešpatystei alyvą, bet staiga susilaikė atsiminės, juog da nė jis pats tikrai nežino, kas ta per alyva?

Ilgai laužė sau galvą, iš ko toji alyva pasidaro, bet niekaip negalėjo daėiti. Laimingesnis už juodu abudu tai buvo kitas žandarų vakmistras vadinamas Zilvinder; šitasai teip-gi tą pačią naktį sapnavo apie dveją alyvą, juodą ir baltą, ale jisai priegtam susapnavo net iš ko tą alyvą galima bus pagaminti, ir štai ką nupasakojo jis apie tai: juodoji alyva tai, esą, pusprokuroris Samochodski, baltoji-gi tai jo draugas Vonsiackoi, buvęs Senapilėje žandarų viršininku. Vienok ne vienas čion paklaus, kaip tai pusprokuroris gali būti juoda alyva, o Vonsiackoi balta, tai jisai minėtas žandaras tą dalyką šiteip aiškino pagal savo sapną: Vonsiackoi su Samochodskiu užpernai rado Lietuvoje priešingą valdžiai draugystę „Sietyną“, kurią pavadino „Plejada“, sąnarius tos draugystės jiedu sugaudė ir išvarė i Viatką, dabartės-gi, esą, turi rasti Lietuvoje da dvi „Plejadas“, sugaudyti visus jų sąnarius, padaryti da dvi partijas i Viatką, tai tuomet maskolių valdžia apkarstys juodu tokia daugybė medalių ir kryžių didžių vyrų, kad nuo jų svarbumo ir slėgimo krutinių pradės varvėti jiems iš nosų toji stebuklingoji alyva: iš Samochodskio nosies — juoda, visai panaši i degutą, ką visi maskoliai čebatus tēpa, o iš Vonsiackio — balta, panaši i tą, ką šiandien maskoliai žibina pas „ikonas“. Ta dvejopa alyva, kaip sakiau, tokią didelę turės vertę, kad policijantas, pasitēpęs jaja galą nosies, žinos žmogaus didžiausias paslaptis. Gal, šiandien nē pats pusprokuroris Samochodskis nenusimano, kad jis savyje turi tokią stebuklingą alyvą, apie kurią da tik pradeda sapnuoti.

Tai-gi, kas gali tikėti, kad Samochodskis, toks menkas pusprokuroris, gali patekti i eilę didžiū Maskolijos „diejatėlių“, kaip Vilniaus Muravjovas ir panašus jam. Kas žin', ar numano maskolių augštoji valdžia, kad jos dviejuose vyruose yra pasislėpus keista galybė didėsės maskolių viešpatystės sulyginant su maža lietuviška tauta.

Musė.

Visokios žinios.

Maskoliai ir Mordviai. Peterburgo gudų laikraštis, *Novoje Vremia*, paduoda akyvą žinią apie mažiukę menkai apsisvietusią mongolų veislės tautukę *Morda* vadinama. Ji gyvena gilumą Maskolijos jau 300 metų išvisų pusių apsupta grynų maskolių. Tai tik maža salutė didelėse maskoliškose jurėse, al maskoliškos vilnys iki šiol jokiū būdu negali jos užlieti. Mordviai ir po šiai dienai visai nesivienija su maskoliais, nepriėmė jų papročių, nē drapanų, nē kalbos. Yra vietų, kur gyventojai mordviai suvisai nemoka maskoliškai kalbēt. Mordvišką-gi kalbą jie užlaikė visiškai grynume. Apie sutuoktuves mordvių su maskoliais nē girdėte negirdēt.

Argi nedaro ta mordvos tauta gėdos mums lietuviams? Mus kur-kas daugiaus yra, nēg anų, ir visgi mes per savo nuolaidumą ir savęs paniekinimą da ir iki šiol skubinamies verstis i lenkus, maskolius, ar vokiečius, patremdami po kojų savo brangią kalbą ir papročius. Tikra gėda!

Baltsnapis.

Apvažiavimas aplink žemę per 33 dienas. Išruokota, juog po užbaigimo didelio Sibiro gelžinkelio galima bus apvažuoti aplink žemę tokiu būdu. Iš Bremeno gelžinkeliu iki Peterburgui i 1½ paras, — nuo Peterburgo gelžinkeliu iki Vlasivostokui — 10 parų (rukojant po 45 viorstus ant valandos), nuo Vlasivostoko akrotu per Tykųj Oceaną iki Sant Francisko 10 parų, nuo Sant Francisko geležinkeliu iki New-Jorko — 4½ p., o nuo New-Jorko iki Bremeno — 7 paras; išviso — 33 paras. Iki šiam laikui norint atlikt tokią kelionę reikėjo užtrukt 2 syk ilgiau t. y. 66 dienas.

Arklių surašai. Šaltysius užragino ant ateinančio panedėlio nuvesti arklius pas gmino kanceliariją. Nors mano paskirta jau buvo tą dieną mėslaveži pradēt, ale ne buvo ką daryt, turėjau patsai su pusberniu gaišiot apie dvi myles su penketu arklių. Pas kanceliariją susirinko viso gmino arkliai. Atvažiavęs apicieras iš pusantro tukstančio arklių išrado vos apie dvidešimtį tinkančių prie kariuminės. — Klausiu, kam ta gaišatis bereikalinga. Jeigu apskaityt, kiek per tą vieną dieną padaryta mums pragaisties, tai išeitų daili suma. Na tik ruokime sugaišimą 1500 arklių ir bent 600 žmonių prie jų, tada išeis gal viršaus per 1000 rublių dingusių dėl mus gminos

Trukdo mus ukininkus maskolių valdžia ant kiekvieno žingsnio. Kiek tai žmogus prisikamuoji bevažioldamas kartais ir po du sykiu ant metų kareivių daiktus net už kokių 4 mylių, kiek tai suėda mums laiko visoki dažnai visai mums bereikalingi „skodai“, kiek -tai prapuoda mus pinigų ant papirkimo ir pamylėjimo maskolių činovnikų. Jug visi tie žvaigždėti dykaduoniai iš ukininko ir darbininko prakaito gyvena ir tunka. Skaudu darosi kaip pamisliji apie tai. Argi ne turime jau jokios rodos nuo to? Na, nors štai su tais arklių surašais: jie darosi mets i metą, suėda kassykis mums po 1000 rublių, o mes vis tylime. Man rodos, kad čionai reikėtų kiekvienai gminai padaryt nutarimą, idant ant tokio surašo reikėtų vest tik *gerus* arklius. Gerumą arklio galėtų numanyt pats vaitas arba šaltysius. Tada mus gminai reiktų sutrukdint ne 1½ tukstančio arklių, bet tik dvidešimtį!

Pamėginkit.

Vienas lietuvis Suvalkų gub. jau keletą kartų išsirašė iš Prusų, tiesioj iš Tilžės nuo

p. J. Lapino, lietuviškų knygučių švietiškos įtalpos, kurios ėjo per Varšavos cenzūrą ir tapo visos praleistos. Užtai-gi pranešame, kad ir kiti lietuviai mėgintų išsirašyti tiesiog iš užrubežio, iš Prūsų, ar iš Amerikos, reikalingas lietuviškas knygučių (žinoma, ne priešingos valdžiai įtalpos), o gal cenzūra jau ištikrųjų pradės jas leisti?

Tai būtų labai išmintingas maskolių valdžios pasielgimas!

Išsirašymas knygučių per paštą yra gana pigus ir per tai pačios knygučių atsieis pigiau, neg perkant nuo knyganėšų arba kontrabandinių.

Norint išsirašyti lietuviškų knygučių, geriausiai yra kreiptis p. J. Lapino į Tilžę pagal šitokią adresą: Иппециу Herrn J. Lapinas Goldschmiedestr. 8 Tilsit (Ostpr.)

Atsišaukimas.

Broliai, jau pernai per „Tėvynę“ dabar vėl per „Ukininką“ prašau visų, kad pagelbėtumėte man rinkti lietuviškas dainas.

Kurie turite dainų rankius, bukite teip geri, prisiųskite man juos. Jeigu pas savo pažįstamus kur jaučiate tokias surašytas dainų knygeles, prikalbinkite, kad jie jas nelaikytų užslėpę, tiktai duotų atspaudinti. Prisiuntimo kaštas aš apmokėsiu.

Kurie mokate senoviškų dainų iš pomietės, surašykite jas ir į kopertą išsiųskite ant mano adreso. Jei norite, markės galite nedėti, aš pats už persiuntimą gramatos užsimokėsiu.

Nesirupinkite, kad dainos bus nedailiai surašytos, kad raštas bus su klaidomis; aš perskaitysiu, o kas negerai pataisysiu. Dabokite tik viena, kad rašydami dainas nieką nepermainytumėt: dzukų dainos turi but surašytos — dzukiškai, kapsų — kapsiškai, zanavykų — zanavykiškai, lygiai teip, kaip žmonės taria. Po apačia dainos padėkite vardą ir pravarde dainininko arba daininkės ir parašykite, kokioj parapijoj daina dainuota.

Siųskite dainas ant tokio adreso: Rev. Jonas Žilinskis, P. O. B. 1053, Plymouth. Pa. U. S. A..

Nauji raštai.

1. „Žinyčia“ kvartalinis laikraštis, paskirtas apšviestiesiems lietuviams. Atsakas redaktorius ir administratorius Jurgis Lapinas, Tilsit, Germany. No 1 pusl. 155 didžiam 8° formate. Prekė numerio 50 fg.

2. 1900 Knyga paaukauta atminimui suka-tuvių devynolikto amžiaus p 80.

4. Trumpa Gramatika arba Kalbmokslis Lietuviams ir Žemaičiams ant pasimokinimo vokiškos kalbos, pusl. 88, gaunama pas

J. Schoenke, Tilžėje (Ostpr.)

Atsakas redaktorius Jurgis Lapinas, Tilžėje.

Apgarsinimas.

Vienas darbštas tautietis prašo mus apgarsinti, kad jo yra išverstos šios apysakos: 1) Rudnėšis (iš Italų gyvenimo) 4 Mergaitė išgelbėjo trukį (apysaka Kordelio) 3) Garlaivio susikulimas (Amiciso) 4) Šaunus vaikinai (iš Norvegų gyvenimo pagal Biersoną) 5) Ziegorninko atsiminimai (Erkmansatriano, iš laikų Napoleono karių) 6) Kame didybė (rytų šalies padavimai) Be to yra parašyta: „Žemės istorija“ ir „Žmogaus istorija.“

„Ukininko“ ir „Varpo“ redakcijoje yra padėta 50 rubl. kaip konkursiniai pinigai tam, kas parašys Trumpą rankvedelį aritmetikos ligi 3ečiai klisai rusiškų gimnazijų. Geistina gauti rankraščius ligi 31 gruodžio šių 1900 metų.

Rezultatai konkurso bus pranešti ligi gegužės mėn. 1901 metų „Ukininke“ ir „Varpe.“

Žemlapis Lietuvos ir Latvijos

lietuviškoje kalboje, atspausťas lotiniškomis litaromis Peterburge, gaunamas pas inžinieri A. Maciejevskį. Nevskis pr. n. 111 b. 73. Prekė 1 rub. už ekzempl. su pristatymu; imant 10 ekzempl. 20 % rabato.

Aukos kankintiniams.

Iš išduotos 29. XII. 99 atskaitos (žr. Uk-ą N 1 š. m. atsakymuose), matyte kad iš atsiųstų mums iš Amerikos 154 rub. liek yra 39 rub. Iš tų pinigų nusiųsta į Viatkos gub. I. K-ui 20 rub., lieka 19 rub. Prisiųsta Kapsio D-ies 47 rub. iš viso lieka 66 rub. (28. IV. 00).

Atsakymai.

Vargdieneliui. „Paveikslas tarnystos kariumenėje“ gavome. Sunaudosime.

Šn. „Apie arklių akis“ gavome.

Šatrijos Raganai. „Jau vakaruose užgeso saulė-laidė“ gavome.

Barzdylai. Koresp. apie kun. R. gavome.

Apuokui. „Sapnas“ gavome.

Adresai

„Ukininko“ ir „Varpo“ administracijos:

- 1) redaktorius: Herrn J. Lapinas, Tilsit, Goldschmiedestr. 8.
- 2) kasieriaus: Herrn D. Saunus, Rokaiten, per Neukirch (Ostpr.)
- 3) knygininkės: Frl. M. Saunus, Rokaiten, per Neukirch (Ostpr.)

Turiny.

Keli paveikslėliai valdžios malonės. — Lietuvių skurdas. — Kontrabandnėšis. — Persekiojimas laisvės žodžio, draugysčių susirinkimų. — Karės ir sandora. — Ukininko rodos. — Rodos „Ukininko“. — Korespondencijos: Suvalkų gub.: Naumiestis. Pažerių valsč. Griškabudžio valsč. Marijampolės pav. Pilviškiai Kauno gub.: Joniškėlis. Pašvytinis. Vilkmergės pav. Zarasų pav. Kedainiai. Raseiniai. — Peterburgas. Liepojus. Iš Rygos. — Amerika. — Diemens, gluosniai, policija ir dvejopa alyva. — Visokios žinios: Maskoliai ir Mordviai. Apvažiavimas aplink žemę per 33 dienas. Arklių surašai. — Pamėginkit. — Atsišaukimas. — Nauji raštai. — Apgarsinimai. — Atsakymai.

Spausdinta pas J. Schoenke, Tilžėje.